



**Република Србија**  
**ИНСТИТУТ ЗА СТАНДАРДИЗАЦИЈУ СРБИЈЕ**

Број: 1074/3-10-01/2015  
Датум: 30.04.2015. године

**Б Е О Г Р А Д**

**ИЗВЕШТАЈ**  
**О РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА ЗА 2014. ГОДИНУ**

Намерно остављена празна страница.

## САДРЖАЈ

## Страница

<b>Уводне напомене</b> .....	<b>5</b>
<b>1 Основни подаци о Институту</b> .....	<b>7</b>
1.1 Правни статус .....	7
1.2 Делатност .....	7
1.3 Међународна сарадња .....	8
1.4 Унутрашња организација .....	8
1.5 Кадрови .....	10
1.6 Чланство у Институту .....	11
1.7 Органи и стручна тела .....	12
1.8 Финансирање .....	14
<b>2 Доношење српских стандарда и сродних докумената и други послови у области стандардизације</b> .....	<b>17</b>
2.1 Уопште о доношењу српских стандарда и сродних докумената .....	17
2.2 Редовне активности .....	18
2.3 Ванредне активности .....	42
<b>3 Реализација финансијског плана</b> .....	<b>43</b>
<b>4 Проблеми у реализацији програма рада и предлог мера за њихово решавање</b> .....	<b>45</b>
<b>5 Закључак</b> .....	<b>47</b>

Намерно остављена празна страница.

## УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Делатност Института за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) утврђена је Законом о стандардизацији („Службени гласник РС”, бр. 36/09), Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 88/09) и Статутом Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, бр. 6/11). Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем, објављивањем, преиспитивањем и повлачењем српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове у вези са стандардима и стандардизацијом.

Овај извештај изложен је у пет одељака. У првом одељку дати су основни подаци о Институту за стандардизацију Србије (даље у тексту: Институт) и његовим ресурсима са стањем на крају 2014. године. У другом одељку дати су релевантни подаци о реализацији редовних и ванредних активности у вези са основном делатношћу Института. У трећем одељку дата је реализација финансијског плана у посматраном периоду (подаци о оствареним приходима и расходима, укључујући одобрена и утрошена средства из буџета Републике Србије, као и стање средстава на рачунима Института на дан 31. децембра 2014. године), у четвртном су наведени проблеми у реализацији програма рада и мере које се предлажу за њихово решавање, а у петом је дат закључак.

У складу са чланом 35. став 1. тачка 2) Статута Института, извештај о реализацији годишњег програма рада, скупштини Института предлаже Управни одбор. Предлог овог извештаја је утврђен на 73. седници Управног одбора, која је одржана 23. марта 2015. године.

Овај извештај је усвојен на редовној седници скупштине Института која је одржана 30. априла 2015. године.

Намерно остављена празна страница.

# 1 ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ИНСТИТУТУ

## 1.1 ПРАВНИ СТАТУС

Према Закону о стандардизацији („Службени гласник РС”, број 36/09), Одлуци о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 88/09) и Статуту Института („Службени гласник РС”, број 06/11), Институт за стандардизацију Србије (у даљем тексту: Институт) је установа која има статус правног лица и послује у складу са прописима којима се уређује правни положај јавних служби.

Оснивање Института уписано је у регистар Привредног суда у Београду 4. јануара 2010. године, у регистарски уложак бр: 5–1208–00.

Права, обавезе и одговорности Института утврђене су Законом о стандардизацији, Одлуком о изменама и допунама оснивачког акта, Статутом и другим правним актима.

Оснивач Института је Влада.

Седиште Института је у Београду, у Улици Стевана Бракуса бр. 2.

Највиши општи акт Института је Статут Института за стандардизацију Србије („Службени гласник РС”, број 6/11), на који је Влада дала сагласност својим решењем од 23. децембра 2010. године („Службени гласник РС”, број 102/10). У 2010. години Статут је усклађен са одредбама Закона о стандардизацији и Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института.

## 1.2 ДЕЛАТНОСТ

Делатност Института утврђена је чланом 7. Закона о стандардизацији, односно чланом 10. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института за стандардизацију Србије и чланом 10. Статута. Према тим документима, делатност Института обухвата послове у вези са доношењем српских стандарда и сродних докумената, као и друге послове који су повезани са стандардима и стандардизацијом. Тачније речено, Институт обавља следеће послове:

- 1) доноси, објављује, преиспитује и повлачи српске стандарде, у складу са правилима Института;
- 2) даје тумачење српских стандарда, као и тумачење примене српских стандарда, на захтев заинтересоване стране;
- 3) обезбеђује усаглашеност српских стандарда са међународним и европским стандардима;
- 4) води регистар донетих и повучених српских стандарда, у складу са правилима Института;
- 5) учествује у изради и преиспитивању међународних и европских стандарда, у областима које су од интереса за Републику Србију;
- 6) сарађује са међународним и европским организацијама за стандардизацију и националним телима за стандардизацију држава потписница одговарајућих споразума из области стандардизације;
- 7) извршава задатке у вези са стандардизацијом, у складу са обавезама из потврђених међународних споразума чији је потписник Република Србија;
- 8) обезбеђује доступност јавности донетих и повучених српских стандарда, публикација, као и стандарда и публикација одговарајућих међународних, европских и националних тела за стандардизацију и врши њихову продају;
- 9) доставља обавештење, на захтев органа државне управе, о томе да ли је у области која се уређује техничким прописом донет одговарајући српски стандард или предстоји његово доношење, односно да ли постоји одговарајући међународни или европски стандард;
- 10) делује као информативни центар за стандарде, за информисање и обавештавање о стандардима, у складу са захтевима предвиђеним у одговарајућим међународним

споразумима и обавезама које произлазе из чланства у одговарајућим међународним и европским организацијама за стандардизацију;

11) представља и заступа интересе стандардизације у Републици Србији у међународним и европским организацијама за стандардизацију;

12) одобрава употребу националног знака усаглашености са српским стандардима, у складу са правилима Института;

13) доноси правила на основу којих се доносе, објављују, преиспитују и повлаче српски стандарди;

14) поверава заинтересованим странама, у складу са својим правилима, израду предлога српских стандарда у специфичним областима;

15) промовише примену српских стандарда;

16) обавља и друге послове из области стандардизације, у складу са законом и одлуком о оснивању.

Послови наведени у тачкама 1), 2), 4), 8), 13), 14) и 15) претходног става односе се и на сродне документе (техничке спецификације, техничке извештаје, спецификације доступне јавности, упутства и сл.).

### 1.3 МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Као национална организација за стандардизацију, Институт представља и штити интересе Републике Србије у следећим међународним и европским организацијама за стандардизацију:

- Међународној организацији за стандардизацију (ISO<sup>1</sup>), у којој има статус пуноправног члана од 1950. године;
- Међународној електротехничкој комисији (IEC<sup>2</sup>), у којој има статус пуноправног члана од 1953. године;
- Европском комитету за стандардизацију (CEN<sup>3</sup>), у којем је има статус придруженог члана од 1. јануара 2008. године;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC<sup>4</sup>), у којем има статус придруженог члана од 1. октобра 2005. године.
- ИЕС систему за испитивање усаглашености и сертификацију (IECEE<sup>5</sup>), у оквиру којег функционише шема признавања резултата испитивања (IECEE/CB-Scheme), у којој Институт има статус пуноправног члана од 1985. године.

У јуну 2011. године Институт је потписао Меморандум о разумевању са Европским институтом за стандарде у области телекомуникација (ETSI<sup>6</sup>) и у складу са правилима процедуре те европске организације за стандардизацију у њој стекао статус „ETSI-јеве националне организације за стандарде”.

Поред непосредног чланства у поменутиим организацијама, Институт учествује у раду или прати рад Радне групе за сарадњу у области регулације и политику стандардизације, радног тела у оквиру Економске комисије за Европу Уједињених нација (UN/ECE/TRADE/WP.6).

### 1.4 УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА

Унутрашња организација Института, називи радних места, опис послова, број извршилаца и посебни услови за обављање послова уређени су Правилником о унутрашњој

<sup>1</sup> ISO = International Organization for Standardization

<sup>2</sup> IEC = International Electrotechnical Commission

<sup>3</sup> CEN = Comité Européen de Normalisation

<sup>4</sup> CENELEC = Comité Européen de Normalisation Electrotechnique

<sup>5</sup> IECEE = IEC System for Conformity Testing and Certification of Electrical Equipment

<sup>6</sup> ETSI = European Telecommunication Standards Institute



организацији и систематизацији радних места у Институту, који је Управни одбор донео на 38. седници, одржаној 1. јула 2011. године, као и његовим изменама и допунама које је Управни одбор донео на 51. седници, одржаној 25. јануара, и 55. седници, одржаној 17. јула 2013. године. Управни одбор је на 56. седници, одржаној 12.09.2013. године, утврдио пречишћен текст Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту. Унутрашња организација Института шематски је приказана на сл. 1.1.

Према важећем правилнику, послови из делокруга Института обављају се у четири основне организационе јединице, и то у:

1. Сектору за опште области стандардизације,
2. Сектору за електротехничку стандардизацију,
3. Сектору за информативно-издавачку делатност и
4. Сектору за заједничке послове;

у унутрашњим организационим јединицама у саставу поменутих сектора, као и у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције, која је организациона јединица ван састава сектора.

За обављање послова из делокруга Института који су по својој природи специфични и за које се захтева посебна стручност, самосталност и креативност у раду, предвиђена су два самостална извршилачка радна места ван сектора и одељења, и то радна места:

- саветника директора за техничко-методолошка питања стандардизације,
- саветника за интегрисани систем менаџмента – представника руководства за интегрисани систем менаџмента.

У Сектору за опште области стандардизације предвиђено је 30 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а запослено је 17 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у осам унутрашњих организационих јединица, и то у:

1. Одељењу за рударство и металургију,
2. Одељењу за машинство,
3. Одељењу за хемијске технологије,
4. Одељењу за грађевинарство,
5. Одељењу за саобраћај, возила и механизацију,
6. Одељењу за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство,
7. Одељењу за безбедност, заштиту и животну средину,
8. Одељењу за опште стандарде.

У Сектору за електротехничку стандардизацију предвиђено је 13 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а запослено је 8 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у три унутрашње организационе јединице, и то у:

1. Одељењу за електроенергетику,
2. Одељењу за електронику и телекомуникације и
3. Одељењу за информационе технологије.

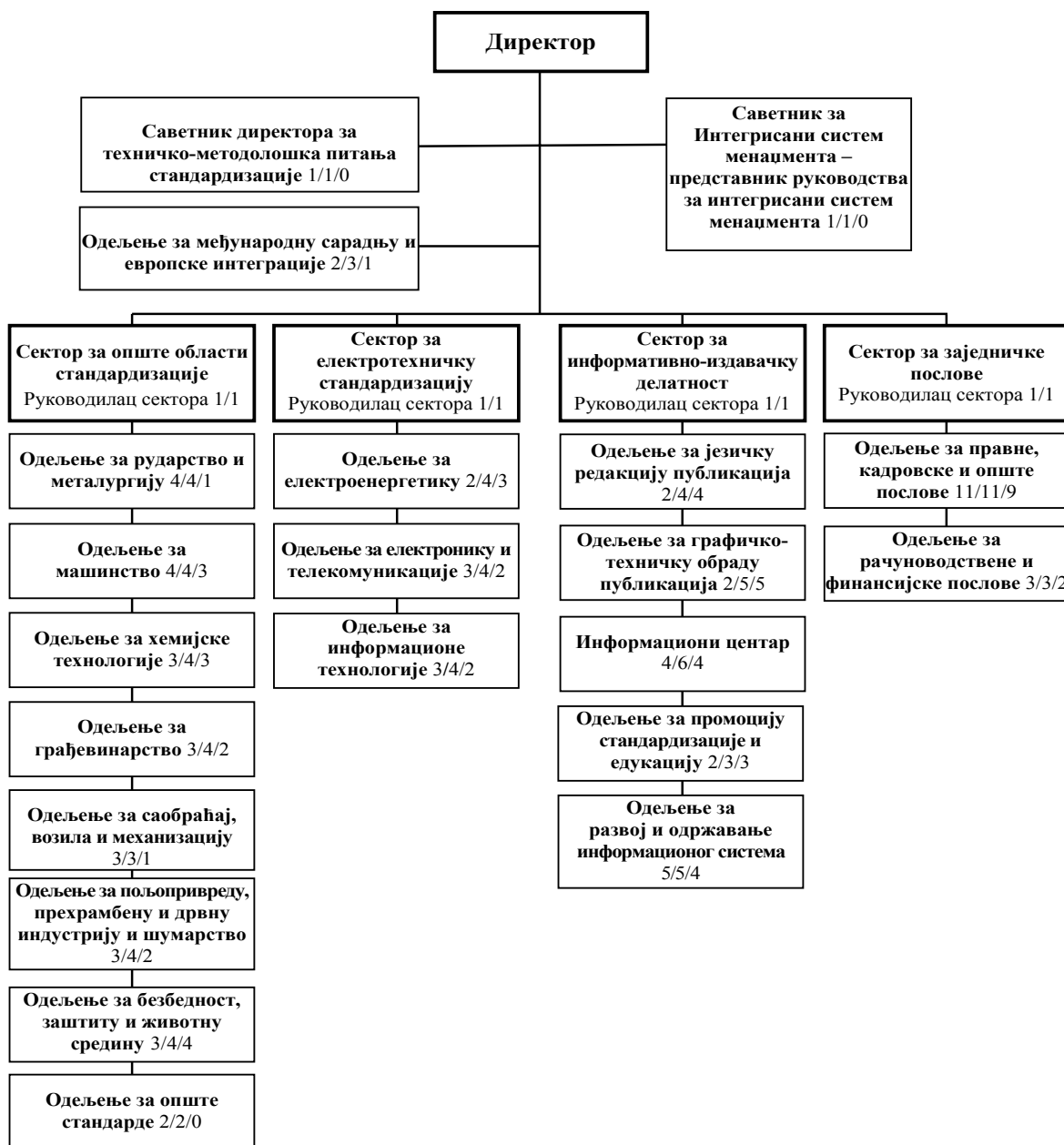
У Сектору за информативно-издавачку делатност предвиђена су 24 извршиоца, укључујући руководиоца сектора, а запослен је 21 извршилац. Послови из делокруга овог сектора обављају се у пет унутрашњих организационих јединица, и то у:

1. Одељењу за језичку редакцију публикација,
2. Одељењу за графичко-техничку обраду публикација,
3. Информационом центру (који се уподобљава одељењу),
4. Одељењу за промоцију стандардизације и едукацију, и
5. Одељењу за развој и одржавање информационог система.

У Сектору за заједничке послове предвиђено је 15 извршилаца, укључујући руководиоца сектора, а запослено је 12 извршилаца. Послови из делокруга овог сектора обављају се у две унутрашње организационе јединице, и то у:

1. Одељењу за правне, кадровске и опште послове,
2. Одељењу за рачуноводствене и финансијске послове.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту предвиђено је 71 радно место (рачунајући и радно место директора), на која се распоређује укупно 88 извршилаца.



Сл. 1.1 – Шематски приказ унутрашње организације Института (у заградама је наведен број радних места, број предвиђених извршилаца и број постојећих извршилаца)

## 1.5 КАДРОВИ

На дан 1. јануара 2014. године Институт је имао 64 запослена (укључујући и директора). У периоду од 1. јануара до 31. децембра 2014. године није било пријема нових запослених. У истом периоду, четворо запослених напустило је Институт, и то троје због одласка на рад код других послодаваца, а једна запослена је 29.12.2014. године остварила право и отишла у

редовну пензију, тако да је на крају 2014. године у Институту било запослено укупно 60 извршилаца. Имајући у виду доношење измена Закона о буџетском систему, као и прописе о прибављању сагласности за запошљавање и ново радно ангажовање, после одласка четворо запослених Институт није успео да прибави сагласности за попуњавање њихових радних места, иако је ову сагласност више пута тражио, те је број запослених у 2014. години смањен са планираних 66 на 60. Од 60 запослених, 42 је са високом стручном спремом (укључујући три магистра наука), 2 са вишом, а 16 са средњом стручном спремом (видети табелу 1.2).

**Табела 1.2 - Структура запослених са високом стручном спремом (стање 31. децембра 2014. године)**

<b>Факултет</b>	<b>Број запослених</b>
Машински	5
Електротехнички	6
Пољопривредни	4
Технолошко-металуршки	5
Хемијски	2
Природно-математички	2
Стоматолошки	1
Филолошки	6
Грађевински	2
Саобраћајни	2
Правни	2
Економски	1
Факултет за медије и комуникације	1
Факултет за пословне студије	1
Факултет уметности	1
Факултет техничких наука	1
<b>УКУПНО:</b>	<b>42</b>

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у Институту је предвиђено укупно 71 радно место на које се може распоредити укупно 88 извршилаца. Према томе, 31. децембра 2014. године у Институту нису била попуњена радна места 28 извршилаца. Како је Програмом рада Института за 2014. годину предвиђено да у Институту буде запослено 66 извршилаца, очигледно је да је Институт и у 2014. години имао значајних кадровских проблема. Иако је у периоду од 2011. године до краја 2014. године Институт успео да радно ангажује 22 запослена који су попунили упражњена радна места, настала одласка ранијих извршилаца у пензију, управо због чињенице да је већина запослених са изузетним професионалним карактеристикама, Институт се суочава са великом флукуацијом кадра и сталним кадровским проблемима. Проблем додатно отежавају одредбе Закона о изменама и допунама закона о буџетском систему, које забрањују попуњавање упражњених радних места без сагласности надлежног тела Владе. Пошто, као што је већ речено, те сагласности не добија, Институт је принуђен да све планиране активности спроводи са мањим бројем запослених на кључним местима.

Поред тога, у 2014. години закључени су уговори о волонтирању са 7 волонтера.

## 1.6 ЧЛАНСТВО У ИНСТИТУТУ

Учлањење у Институт је добровољно. Члан Института може постати привредно друштво, предузеће, друго правно лице или предузетник који су основани по прописима Републике Србије, као и физичко лице које је држављанин Републике Србије (у даљем тексту: заинтересоване стране). Чланство у Институту се не може преносити или преузимати.

У Институту постоје три категорије чланова: редовни, почасни и заслужни чланови.

Редовни чланови су заинтересоване стране које су се учланиле у Институт по поступку утврђеном у Статуу и Правилнику о чланству Института.

Почасни чланови су истакнути појединци које је Скупштина Института именовала за почасне чланове у складу са општим актом о предлагању и именовању почасних и заслужних чланова, имајући у виду њихов научно-истраживачки рад, значајан стручни рад, посебну подршку или други значајан допринос у вези са националном, европском или међународном стандардизацијом, односно делатношћу Института.

Заслужни чланови су истакнути појединци и организације из редова редовних чланова Института, које је Скупштина Института именовала за заслужне чланове у складу са општим актом о предлагању и именовању почасних и заслужних чланова, имајући у виду њихов вишегодишњи плодотворан рад у органима и радним телима Института, односно европских или међународних организација за стандардизацију, или други допринос националној, европској или међународној стандардизацији.

На дан 31. децембра 2014. године, Институт је имао 77 активних редовних чланова.

## 1.7 ОРГАНИ И СТРУЧНА ТЕЛА

Органи Института су: Скупштина, Управни одбор, Надзорни одбор и директор (сл. 1.2).



Сл. 1.2 – Шематски приказ органа и стручних тела Института

Скупштина је највиши орган Института. Њу чине представници оснивача (укупно шест) и чланови Института. Привредна друштва, предузећа и друга правна лица чланови Института, као и оснивач, учествују у раду Скупштине преко овлашћених представника. Предузетници и физичка лица чланови Института непосредно учествују у раду Скупштине. Члан Института, односно његов представник, као и представници оснивача у Скупштини, имају по један глас.

Прва, конститутивна седница Скупштине одржана је 18. јуна 2007. године. У 2014. години Скупштина је одржала две редовне седнице, и то прву путем преписке (као дописну) у периоду од 16. априла до 5. маја 2014. године, и другу, која је одржана 29. октобра 2014. године.

Управни одбор је орган управљања пословањем Института, који за свој рад одговара Скупштини. Управни одбор има председника и шест чланова. Три члана Управног одбора предлаже Скупштина Института из редова чланова Института, три члана предлаже оснивач

Института, а једног члана предлажу запослени у Институту из својих редова. Председника и чланове Управног одбора именује и разрешава оснивач. Мандат председника и чланова Управног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања. Први састав Управног одбора именован је решењем оснивача (Владе) од 13. децембра 2007. године. Након разрешења првог састава Управног одбора, садашњи састав именован је решењем Владе од 04. децембра 2013. године, а конститутивну седницу (иначе 58. по реду, од оснивања) одржао је дана 27.12.2013. године. У 2014. години Управни одбор је одржао укупно 11 седница, и то: 27. јануара (60. седницу), 24. фебруара (61. седницу), 07. марта (62. седницу), 17. марта (63. седницу), 11. априла (64. седницу), 07. јула (65. седницу), од 11. до 17. јула (66. седницу, која је одржана као дописна), 10. октобра (67. седницу), 07. новембра (68. седницу), од 20. до 24. новембра (69. седницу, која је одржана као дописна), и 30. децембра (70. седницу)

Директор Института је пословодни орган који представља и заступа Институт, који је правно лице, и то са неограниченом одговорношћу, руководи радом Института и одговара за законитост рада и пословања. За свој рад директор одговара Управном одбору. На предлог Управног одбора, оснивач Института (Влада) је 2. априла 2009. године именовao директора Института.

Сагласно Статуту, Управни одбор је спровео јавни конкурс, а затим на 62. седници изабрао кандидата, након чега је Влади Републике Србије достављен предлог за именовање новог директора. Имајући у виду да Влада до истицања мандата актуелног директора и даље није именovala новог директора Института, Управни одбор је на својој 64. седници, након спроведених консултација са Републичким секретаријатом за законодавство и Секретаријатом Министарства привреде, једногласно донео закључак да актуелни директор наставља са обављањем дужности до свог разрешења, односно до именовања новоизабраног како би се избегли проблеми у функционисању Института. Међутим до краја 2014. године, нови директор није именован.

Надзорни одбор је орган контроле законитости рада и финансијског пословања Института, који за свој рад одговара Скупштини Института. Надзорни одбор има председника и два члана.

Председника и чланове Надзорног одбора именује и разрешава оснивач. Једног члана Надзорног одбора предлаже скупштина Института из реда чланова Института, другог члана предлажу запослени у Институту из својих редова, а трећег члана предлаже оснивач. Мандат чланова Надзорног одбора траје четири године, уз могућност поновног именовања. Надзорни одбор именован је решењем Владе 24 број 119-6349/2011 од 18. августа („Службени гласник РС”, бр. 62/11). Прва, конститутивна седница Надзорног одбора одржана је 21. октобра 2011. године. У 2014. години одржано је шест седница, и то: 29. јануара 2014. године (17. седница); 27. фебруара 2014. године (18. седница); 28. маја 2014. године (19. седница); 19. септембра 2014. године (20. седница); 17. октобра 2014. године (21. седница) и 15. децембра 2014. године (22. седница).

Стручна тела Института су стручни савети и комисије за стандарде и сродне документе.

Стручни савети усмеравају стручни рад техничких радних тела (комисија за стандарде, радних група и др.) у областима стандардизације за које су основани. Рад у стручним саветима је добровољан. Председника и чланове стручних савета именује Управни одбор из редова признатих стручњака у области, односно областима за које је стручни савет образован. За свој рад стручни савети одговарају Управном одбору.

У Институту постоје два стручна савета: Стручни савет за опште области стандардизације и Стручни савет за стандардизацију у областима електротехнике, информacionих технологија и телекомуникација. Стручни савет за стандардизацију у области оцењивања усаглашености је укинут одлуком Управног одбора Института за стандардизацију Србије донетој на седници која је одржана 4. јануара 2012. године. Стручни савети су образовани релевантним одлукама Управног одбора, које су донесене на његовој осмој седници, одржаној 13. септембра 2008. године, а председници и чланови стручних савета у новом мандату,

именовани су одлукама које су донесене на 61. седници Управног одбора, одржаној 24. фебруара 2014. године. Конститутивна седница Стручног савета за опште области стандардизације у новом сазиву је одржана 13. маја 2014. године, а Стручног савета за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникација 5. маја 2014. годину.

У 2014. години Стручни савет за опште области стандардизације одржао је две редовне седнице и то: 13. маја и 26. септембра 2014. године, као и три дописне седнице и то у периодима од 7-13. фебруара, 13-25. јуна и од 1-8. децембра 2014. године.

У 2014. години Стручни савет за стандардизацију у области електротехнике, информационих технологија и телекомуникација одржао је две редовне седнице, и то: 5. маја и 29. септембра 2014. године, као и три дописне седнице, и то у периодима од 7-14. фебруара, 25. јуна до 7. јула и од 1-9. децембра 2014. године.

Стручни рад Института у појединачним областима стандардизације одвија се у комисијама за стандарде и сродне документе (у даљем тексту: комисије за стандарде) које су основна техничка радна тела. По потреби, ради извршавања појединих задатака из својих делокруга, комисије за стандарде могу образовати поткомисије, радне групе и друга стална и повремена радна тела.

Комисије за стандарде планирају, припремају, преиспитују и одржавају српске стандарде и сродне документе у припадајућим областима стандардизације, прате рад и учествују у раду одговарајућих техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију и обављају друге задатке у вези са стандардима и стандардизацијом. У 2014. години у Институту је било 189 активних комисија за стандарде (147 у неелектротехничким и 42 у електротехничким областима стандардизације), које су одржале укупно 332 састанака.

У оквиру својих надлежности, комисије за стандарде предлажу директору Института доношење српских стандарда и сродних докумената у областима стандардизације за које су образоване.

Рад у комисијама за стандарде је добровољан и заснива се на општим начелима стандардизације која су утврђена Законом о стандардизацији.

Начин рада и одлучивања комисија за стандарде, као и њихово образовање, реорганизовање и распуштање, ближе се уређују општим правилима која доноси Управни одбор Института.

## 1.8 ФИНАНСИРАЊЕ

Према члану 9. Закона о стандардизацији, односно члану 11. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, Институт стиче средства за обављање своје делатности на следеће начине:

- наплатом чланарине;
- продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација;
- наплатом услуга,
- из буџета Републике Србије;

и из других извора (поклона и других прихода), у складу са законом и уз претходну сагласност оснивача.

Средства за чланарине Института у европским и међународним организацијама за стандардизацију, која се утврђују годишњим програмом рада Института, обезбеђују се из буџета Републике Србије.

Потребна средства за рад утврђују се годишњим програмом рада Института, који садржи и финансијски план. Годишњи програм рада Институт доставља министарству надлежном за послове стандардизације (сада је то Министарство финансија и привреде) најкасније 1. новембра текуће године за наредну годину. Оснивач Института даје сагласност на годишњи програм рада, као и његове измене и допуне.

Износ средстава за рад Института који се обезбеђује из буџета Републике Србије одређује се на основу годишњег програма рада, узимајући у обзир предвиђени приход од чланарина, продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација, наплате услуга, као и предвиђени приход из других извора. Као индиректни корисник буџетских средстава, ова средства Институт добија преко министарства које је надлежно за питања стандардизације.

Након доношења закона о буџету, ради усклађивања са висином средстава намењених за финансирање Института утврђених тим законом, Институт, по потреби, доноси измене и допуне годишњег програма рада.

Институт продаје српске стандарде, сродне документе и друге публикације. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје међународне стандарде и сродне документе, као и стандарде и сродне документе других земаља (Немачке, Велике Британије, Руске Федерације, Заједнице Независних Држава и Америчког удружења за испитивање и материјале).

У складу са Статутом Института, Управни одбор доноси одлуку о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт. Ту одлуку Управни одбор је донео 26. новембра 2009. године („Службени гласник РС”, бр. 111/09), а њена примена је започела 4. јануара 2010. године. Управни одбор је на својој 38. седници, одржаној 1. јула 2011. године, донео нову одлуку о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт („Службени гласник РС”, бр. 54/11 од 22. јула 2011. године). На 48. седници Управног одбора, одржаној 13. септембра 2012. године, донета је Одлука о изменама и допунама одлуке о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације („Службени гласник РС”, број: 91/12), којом је висина накнада за продају стандарда увећана за око 15 %, док висина накнада за услуге које пружа Институт није промењена. Сагласно Закону о буџетском систему, на ову одлуку прибављена је сагласност Министарства финансија и привреде, бр: 401-00-665/2013-33 од 29. марта 2013. године. Управни одбор је на својој 56. седници дана 12.09.2013. године утврдио пречишћен текст Одлуке о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације, а затим на својој 67. седници, дана 10.10.2014. донео нову Одлуку о изменама и допунама одлуке о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације („Службени гласник РС”, број 113/2014). Поред утврђивања посебних попушта за услуге, за поједине категорије корисника, циљ је био да се одлука у тачки 2.1.7. допуни одредбом по којој се висина рабата за продају српских стандарда, сродних докумената и других публикација на територији друге државе на основу уговора закљученог са националном организацијом за стандардизацију те државе, утврђује посебном одлуком Управног одбора Института, која се доноси за сваки конкретан случај. Тиме је створен услов да Управни одбор већ на следећој, 68. седници, донесе Одлуку о утврђивању рабата који се одобрава Институту за стандардизацију Босне и Херцеговине за продају српских стандарда, сродних докумената и других публикација на територији Босне и Херцеговине на основу посебног споразума. На својој 70. седници дана 30.12.2014. године, Управни одбор је утврдио пречишћен текст Одлуке о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације.

Продаја међународних стандарда и сродних докумената, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља врши се на исти начин као и продаја српских стандарда и сродних докумената, осим што се при продаји тих публикација примењују каталожке цене њихових издавача, које се прерачунавају у динаре.

Чланарина у Институту утврђује се одлуком Управног одбора за сваку календарску годину. У складу са том одлуком, висина чланарине за 2014. годину остала је једнака висини чланарине за 2013. годину. Нажалост, упркос чињеници да висина чланарине није превисока као и да није мењана од 2007. године, од 77 активних чланова Института, до 31. децембра 2014. године чланарину за прошлу годину није платило 10 чланова и то 5 правних и 5 физичких лица.

На финансијско-материјално пословање Института примењују се одредбе Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09.....108/13 и 142/14) и Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС”, бр. 124/12 и 14/15), као и подзаконских аката за њихово спровођење.

На основу мишљења Министарства финансија – Сектора за фискални систем од 18. фебруара 2008. године, Институт није обвезник плаћања пореза на додату вредност (ПДВ) за послове из свог делокруга.

Упоредни преглед остварених прихода Института у 2013. и 2014. години дат је у табели 1.3, а упоредни приказ броја продатих стандарда и процента повећања броја продатих стандарда по годинама, у периоду од 2010. до 2014. године, дат је у табели 1.4.

**Табела 1.3. – Упоредни преглед остварених прихода Института у 2013. и у 2014. години**

Број конта	Опис	Година		Индекс (4/3)
		2013.	2014.	
1	2	3	4	5
<b>791111</b>	<b>Приходи из буџета</b>	<b>76.857.625</b>	<b>80.908.856</b>	<b>105</b>
742321 1	Чланарина	3.471.500	3.164.000	91
742321 2	Приходи од продаје српских стандарда и информационих услуга	24.179.186	21.833.626	90
742321 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	3.604.419	3.048.482	85
742321 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	269.910	235.657	87
742321 8	Приходи од семинара	1.496.767	1.859.052	124
742321 9	Приходи од WPMI - сертификата	40.000	150.000	375
742321Г	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	13.500	11.500	85
742121	Приходи од споредне продаје добара и услуга	2.250	9.024	401
<b>732121</b>	<b>Текуће донације од међународних организација</b>	<b>693.984</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>822121</b>	<b>Примања од продаје залиха</b>	<b>285.336</b>	<b>1.088.209</b>	<b>381</b>
<b>Укупно сопствени приходи од продаје добара и услуга</b>		<b>34.067.249</b>	<b>31.399.550</b>	<b>92</b>

**Табела 1.4 – Упоредни приказ броја продатих стандарда и процента повећања броја продатих стандарда по годинама у периоду од 2010. до 2014. године**

Опис	Година				
	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
Број продатих стандарда – укупно	5.970	9.451	10.271	9.990	9.203
Просечан број продатих стандарда – месечно	498	788	856	833	767
Просечан број продатих стандарда – по радном дану	23	36	39	38	35
Повећање броја продатих стандарда у односу на претходну годину [у %]	–	58,3%	8%	-2,8%	-8,5%



## **2 ДОНОШЕЊЕ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА И ДРУГИ ПОСЛОВИ У ОБЛАСТИ СТАНДАРДИЗАЦИЈЕ**

### **2.1 УОПШТЕ О ДОНОШЕЊУ СРПСКИХ СТАНДАРДА И СРОДНИХ ДОКУМЕНАТА**

Српски стандарди и сродни документи доносе се и објављују у складу са Законом о стандардизацији и правилима Института, која су усклађена са правилима међународних и европских организација за стандардизацију (ISO и IEC, односно CEN и CENELEC), као и са Кодексом добре праксе за израду, доношење и примену стандарда из Споразума о техничким препрекама трговини Светске трговинске организације.

У складу са чланом 12. Закона о стандардизацији, као основа за доношење српских стандарда и сродних докумената користе се, по правилу, међународни стандарди и сродни документи. У случају да у одређеној области не постоји међународни документ или је важећи међународни документ неодговарајући, као основа се могу користити европски документи или национални документи других држава.

У складу са чланом 13. Закона о стандардизацији и чланом 53. Одлуке о изменама и допунама оснивачког акта Института, доношење и повлачење (стављање ван снаге) српских стандарда и сродних докумената проглашава се одговарајућим решењем директора Института, које се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Даном објављивања решења којим се проглашава да је српски стандард или сродни документ донет, тај стандард или сродни документ постаје доступан јавности, у штампаном или електронском облику, а даном објављивања решења којим се проглашава да је српски стандард или сродни документ повучен, тај стандард или сродни документ остаје доступан јавности у стандардотеци Информационог центра Института.

Институт у свом гласилу објављује обавештење о покретању поступка за доношење српског стандарда, а када је то неопходно и за сродни документ, као и обавештење о стављању стандарда, односно сродног документа на јавну расправу.

У складу са чланом 15. Закона о стандардизацији, српски стандарди и сродни документи доносе се и објављују на српском језику, у складу са законом којим се уређује службена употреба језика и писма. Изузетно, када се као основа за доношење српског стандарда или сродног документа користи међународни, европски или национални стандард друге државе, односно сродни документ, српски стандард или сродни документ може бити објављен на једном од званичних језика европских организација за стандардизацију (енглеском, француском или немачком језику). У складу са интерним правилима Института, у таквим случајевима српски стандарди и сродни документи објављују се на енглеском језику, и то методом проглашавања и методом прештампавања.

Према члану 17. Закона о стандардизацији, примена српских стандарда и сродних докумената је добровољна. Изузетно, ако се технички пропис позива на српски стандард тако да је испуњавање захтева тог стандарда једини начин да се постигне усаглашеност са захтевима из техничког прописа, такав стандард се примењује као технички пропис.

При доношењу годишњих програма рада Института и годишњих планова доношења српских стандарда и сродних докумената у обзир се узимају два најзначајнија приоритета политике економских односа Републике Србије са иностранством и то приступање Светској трговинској организацији (СТО) и чланство у Европској унији (ЕУ), као и испуњавање обавеза које проистичу из Споразума о слободној трговини у централној Европи (CEFTA<sup>7</sup>) и других регионалних иницијатива од интереса за Републику Србију.

Обавезе у вези са поменутиим интеграцијама укључују и стандардизацију, која у процесу приступања СТО и ЕУ треба да допринесе постепеном смањењу техничких препрека у трговини између Републике Србије и других земаља, да би у моменту приступања тим интеграцијама препреке биле уклоњене.

---

<sup>7</sup> CEFTA = Central Europe Free Trade Agreement

Споразум о стабилизацији и придруживању (ССП) између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране, потписан је 30. априла 2008. године у Луксембургу. Између осталог, тим споразумом се ствара зона слободне трговине између Републике Србије и ЕУ у прелазном периоду од шест година. Поред тога, тим споразумом предвиђена је и обавеза Републике Србије да у договореним роковима усклади домаће законодавство са прописима који спадају у правне тековине Европских заједница, у чему стандардизација има значајну улогу.

У контексту намера да се Република Србија што пре интегрише у ЕУ, стратешки циљ Института у периоду од 2008. до 2012. године био је да се изврши усаглашавање (хармонизовање) српских стандарда са европским стандардима (EN) и хармонизационим документима (HD), тј. да се преузме најмање 80 % свих европских стандарда и хармонизационих докумената у збирку српских стандарда, и истовремено изврши повлачење њима супротстављених српских стандарди<sup>8</sup> за исте предмете стандардизације, што је Институт и остварио до краја 2012. године. Поред тога, при томе је потребно идентификовати и важеће техничке и друге прописе који спречавају ефективну примену преузетих европских стандарда.

У складу са приоритетом националне стандардизације да се убрза преузимање и повећа број примењених европских стандарда, као и у складу са циљем да се испуне услови који ће Институту омогућити да стекне статус пуноправног члана у европским организацијама за стандардизацију, од 2007. године све комисије за стандарде су истовремено и организовано започеле процес интензивног усаглашавања припадајућих српских стандарда са одговарајућим европским стандардима и хармонизационим документима.

У периоду од 1. јануара 2007. до 31. децембра 2014. године Институт је објавио 23 783 српских стандарда и сродних докумената којима су преузети одговарајући европски стандарди, односно сродни европски документи, и то 16 709 публикација које је објавио CEN (у неелектротехничким областима), 6 604 публикација које је објавио CENELEC (у електротехничким областима) и 470 публикација које је објавио ETSI (у области телекомуникација). У истом периоду Институт је повукао 12 673 раније објављених српских стандарда и сродних докумената који су били у супротности (конфлику) са преузетим европским или застарели и нерелевантни, као и у међувремену повучене европске стандарде. Другим речима, до 31. децембра 2014. године Институт је преузео и објавио као српске стандарде око 95,5 % свих европских стандарда за које је до тада истекао рок за објављивање на националном нивоу, укључујући њихове измене и допуне (амандмане), а искључујући исправке (коригендуме). Тачније, Институт је преузео 96,08 % свих европских стандарда које је објавио CEN, међу којима је 95,21 % хармонизованих европских стандарда, као и 94,93 % европских стандарда које је објавио CENELEC, међу којима је 97,15 % хармонизованих европских стандарда.

При преузимању су коришћене углавном (1) *метода проглашавања* и (2) *метода прештампавања*, док је (3) *метода превођења на српски језик* коришћена најмање јер је њена примена зависила искључиво од спремности заинтересованих страна да у превођење стандарда добровољно инвестирају потребна средства и/или рад својих стручњака.

## 2.2 РЕДОВНЕ АКТИВНОСТИ

РЕДОВНА АКТИВНОСТ 1: Доношење српских стандарда и сродних докумената

У 2014. години Институт је објавио 2 451 српски стандард и сродни документ, а истовремено је повучено 1 456 српских стандарда и сродних докумената. Од 2 451 објављеног стандарда и сродног документа, 323 су објављена на српском, а 2 128 на енглеском језику.

---

<sup>8</sup> Под супротстављеним српским стандардом подразумева се српски стандард који садржи захтеве чије испуњење не обезбеђује истовремено испуњење захтева, тј. усаглашеност са захтевима одговарајућег европског стандарда за исти предмет, и обрнуто.

Поред тога, у 2014. години је израђено 2 050 нацрта стандарда и сродних докумената, од којих 251 на српском и 1 799 на енглеском језику, као и 2 433 дефинитивна текста нацрта стандарда, од којих 287 на српском и 2 146 на енглеском језику.

Упоредни преглед бројева планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2014. години дат је у табели 2.1, а број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у истом периоду дат је у табели 2.2.

У 2014. години, на српском и енглеском језику, преузето је укупно 1 858 европских стандарда и сродних докумената.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2014. години, 148 комисија за стандарде одржало је укупно 332 састанка.

**Табела 2.1 – Упоредни преглед бројева планираних и реализованих српских стандарда и сродних докумената, нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда у 2014. години**

Врста документа	На српском језику		На енглеском језику		Укупно	
	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено	Планирано	Остварено
Нацрт стандарда	308	251	1818	1799	2126	2050
Дефинитивни текст нацрта стандарда	307	287	1831	2146	2138	2433
Стандард	302	323	1812	2128	2114	2451

Из упоредног прегледа података у табели 2.1 може се видети да је у у 2014. години објављено више стандарда него што је планирано и израђено је више дефинитивних текстова нацрта стандарда него што је било планом предвиђено а да је број нацрта стандарда мањи од планираног броја.. Из истог прегледа података може се видети да је у 2014. години објављено више стандарда на српском језику него што је било планирано, док је реализовано мање нацрта и дефинитивних текстова нацрта стандарда на српском језику од планираног броја и то из разлога што иницијални текстови превода стандарда од заинтересованих страна нису достављени благовремено или уопште нису достављени. Такође, може се видети да је реализација објављених стандарда и дефинитивних текстова нацрта стандарда на енглеском језику већа у односу на планом утврђени број док је реализација нацрта стандарда мања од планираног броја углавном из разлога што су поједине комисије за стандарде у своје планове доношења до септембра 2013. године унеле европске стандарде који су у то време имале фазу коначног текста европског стандарда (fprEN) у њиховом развоју а који нису били објављени у предвиђеном року у 2014. години од стране европских организација за стандардизацију.

На основу свега наведеног, може се закључити да је план доношења српских стандарда и сродних докумената за 2014. годину остварен и пребачен у фази објављеног стандарда и фази дефинитивног текста стандарда, а да у фази нацрта стандарда план није испуњен из претходно наведеног разлога. На крају, из прилога овог извештаја може се закључити и да је већина одељења (организационих јединица Института) не само испунила, већ и пребацила своје планове доношења српских стандарда.

#### а) Стандардизација у општим областима стандардизације

Из општих области стандардизације (све области изузев електротехнике), у 2014. години израђена су 1 493 нацрта (229 на српском и 1 264 на енглеском језику) и 1 809 дефинитивних текстова нацрта стандарда (266 на српском и 1 543 на енглеском језику), а објављен је 1891 стандард и сродни документа (304 на српском и 1 587 на енглеском језику).

У области *рударства и металургије* израђено је 99 нацрта (26 на српском и 73 на енглеском језику) и 121 дефинитивни текст нацрта стандарда (31 на српском и 90 на енглеском језику), а објављено је 138 стандарда и сродних докумената (37 на српском и 101 на енглеском језику).

У области *машинства* укупно је израђено 188 нацрта (28 на српском и 160 на енглеском језику) и 184 дефинитивна текста нацрта стандарда (27 на српском и 157 на енглеском језику), а објављен је 181 стандард и сродни документ (21 на српском и 160 на енглеском језику).

У области *хемијских технологија* израђено је 219 нацрта (13 на српском и 206 на енглеском језику) и 381 дефинитивни текст нацрта стандарда (22 на српском и 359 на енглеском језику), а објављено је 426 стандарда и сродних докумената (28 на српском и 398 на енглеском језику).

У области *грађевинарства* израђена су 202 нацрта (25 на српском и 177 на енглеском језику) и 268 дефинитивних текстова нацрта стандарда (27 на српском и 241 на енглеском језику), а објављено је 228 стандарда и сродних докумената (21 на српском и 207 на енглеском језику).

У области *саобраћаја, возила и механизације* израђена су 302 нацрта (91 на српском и 211 на енглеском језику) и 334 дефинитивна текста нацрта стандарда (101 на српском и 233 на енглеском језику), а објављено је 386 стандарда и сродних докумената (123 на српском и 263 на енглеском језику).

У области *пољопривреде, прехранбене и дрвне индустрије и шумарства* израђен је 161 нацрт (25 на српском и 136 на енглеском језику) и 193 дефинитивна текста нацрта стандарда (32 на српском и 161 на енглеском језику), а објављена су 223 стандарда и сродна докумената (40 на српском и 183 на енглеском језику).

У области *безбедности, заштите и животне средине* израђено је 276 нацрта (13 на српском и 263 на енглеском језику) и 279 дефинитивних текстова нацрта стандарда (15 на српском и 264 на енглеском језику), а објављено је 296 стандарда и сродних докумената (23 на српском и 273 на енглеском језику).

У области *опшних стандарда* израђено је 9 нацрта (8 на српском и 1 на енглеском језику), 13 дефинитивних текстова нацрта стандарда (11 на српском и 2 на енглеском језику), а објављено је 13 стандарда и сродних докумената (11 на српском и 2 на енглеском језику).

У области *библиотекарства и архивистике* израђено је 37 нацрта и 36 дефинитивних текстова нацрта стандарда, и то на енглеском језику.

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2014. години 112 комисија за стандарде у општим областима стандардизације одржало је укупно 252 састанка.

Од укупно 750 техничких радних тела ISO-а (237 техничких комитета и 513 поткомитета), закључно са 31. децембром 2014. године, одговарајуће комисије за стандарде прате рад укупно 494 тела, при чему у 48 тела имају статус „P” члана (тј. учесника, енгл. *participant*), а у 446 тела статус „O” члана (тј. посматрача, енгл. *observer*). Испуњавајући своје обавезе „P” чланова, у 2014. години комисије за стандарде гласале су о 386 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (ISO/FDIS, ISO/DIS, ISO/CD, CIB, NP, SR). Процент гласања у 2014. години износи 100 %.

б) Стандардизација у области електротехнике (електроенергетике, електронике, телекомуникација) и информационих технологија

У областима електроенергетике, електронике, телекомуникација и информационих технологија, у 2014. године израђено је 557 нацрта (22 на српском и 535 на енглеском језику) и 624 дефинитивна текста нацрта стандарда (21 на српском и 603 на енглеском језику), а објављено је 560 стандарда и сродних докумената (19 на српском и 541 на енглеском језику).

У области *електроенергетике* израђена су 172 нацрта (13 на српском и 159 на енглеском језику) и 220 дефинитивних текстова нацрта стандарда (15 на српском и 205 на енглеском језику), а објављена су 182 стандарда и сродна докумената (9 на српском и 173 на енглеском језику).

Табела 2.2 – Број донесених и повучених српских стандарда и сродних докумената у 2014. години – преглед по месецима

Месец	Број решења о доношењу и повлачењу српских стандарда и сродних докумената	Број донесених српских стандарда и сродних докумената			Број повучених српских стандарда и сродних докумената	Број „Службеног гласника Републике Србије”
		На српском	На енглеском	Укупно		
Јануар	384/72-51-02/2014 од 31. јануара 2014. год.	31	175	206	218	12/2014
Фебруар	806/29-51-02/2014 од 28. фебруара 2014. год.	30	113	143	86	31/2014
Март	1031/27-51-02/2014 од 24. марта 2014. год.	11	109	120	55	37/2014
Април	1434/53-51-02/2014 од 30. априла 2014. год.	33	288	321	166	49/2014
Мај	1696/51-51-02/2014 од 30. маја 2014. год.	13	177	190	123	60/2014
Јун	1919/46-51-02/2014 од 33. јуна 2014. год..	15	162	177	95	67/2014
Јул	2244/52-51-02/2014 од 31. јула 2014. год..	95	168	263	106	82/2014
Август	2477/45-51-02/2014 од 29. августа 2014. год..	19	266	285	221	94/2014
Септембар	2634/31-51-02/2014 од 22. септембра 2014. год.	11	137	148	88	104/2014
Октобар	2991/45-51-02/2014 од 31. октобра 2014. год.	36	139	175	114	124/2014
Новембар	3177/40-51-02/2014 од 28. новембра 2014. год.	19	155	174	107	131/2014
Децембар	3405/42-51-02/2014 од 23. децембра 2014. год.	10	239	249	77	143/2014
<b>УКУПНО:</b>		<b>323<sup>1</sup></b>	<b>2128<sup>2</sup></b>	<b>2451<sup>3</sup></b>	<b>1456</b>	–
<sup>1</sup> На овај број треба додати 5 исправки на српском језику. <sup>2</sup> На овај број треба додати 39 исправки на енглеском језику. <sup>3</sup> На овај број треба додати укупно 44 исправки.						

У области *електронике и телекомуникација* израђено је 225 нацрта (2 на српском и 223 на енглеском језику) и 261 дефинитивни текст нацрта стандарда (2 на српском и 259 на енглеском језику), а објављено је 218 стандарда и сродних докумената (2 на српском и 216 на енглеском језику).

У области *информационих технологија* израђено је 160 нацрта (7 на српском и 153 на енглеском језику) и 143 дефинитивна текстова нацрта стандарда (4 на српском и 139 на енглеском језику), а објављено је 160 стандарда и сродних докумената (8 на српском и 152 на енглеском језику).

Ради доношења српских стандарда и сродних докумената, у 2014. години 32 комисије за стандарде у електротехничким областима стандардизације одржале су укупно 80 састанака.

На међународном плану, у 2014. години гласано је о укупно 266 докумената које су припремили технички комитети и поткомитети Међународне електротехничке комисије (IEC) у којима надлежне комисије за стандарде имају статус „P” члана, тј. учесника (енгл. *participant*) или статус „O” члана тј. посматрача (енгл. *observer*). Од укупно 266 гласања, 106 су се односила на дефинитивне нацрте међународних стандарда (FDIS), 111 на нацрте међународних стандарда које су технички комитети ставили на гласање (CDV) и 49 друге документе (NP, PAS, DTR, DTS). Процент гласања о IEC стандардима и радним документима у 2014. години износи 100 %. Од укупно 174 техничких радних тела IEC-а (97

техничких комитета и 77 поткомитет), одговарајуће комисије за стандарде у 49 тела имају статус „Р” члана.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 2: Преиспитивање и одржавање српских стандарда и сродних докумената**  
Сви српски стандарди и сродни документи (слично европским и међународним), морају да се редовно преиспитују и одржавају (ажурирају), да би се обезбедила њихова актуелност и релевантност, односно спречила њихова застарелост. Због енормног повећања интензитета рада од 2007. године и тежње да се у потпуности реализују годишњи планови доношења стандарда и сродних докумената, пре свега када је реч о преузимању европских стандарда, преиспитивање раније објављених стандарда до 2011. године вршено је у мери у којој је то било могуће. Међутим, посебним Планом преиспитивања српских стандарда и сродних докумената за 2012. годину било је предвиђено ванредно преиспитивање 6 906 српских стандарда и сродних докумената да би се из целокупног фонда националних стандарда и сродних докумената искључили сви они који су у супротности са европским стандардима.

У 2014. години настављено је редовно преиспитивање стандарда. Као резултат редовног преиспитивања, у 2014. години повучено је укупно 1 456 стандарда.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 3: Тумачење српских стандарда и сродних докумената**

Тумачење српских стандарда и сродних докумената је једна од редовних активности које Институт обавља, како на захтев корисника стандарда, тако и на захтев органа државне управе и правосудних органа (судова). Потребна за тумачењем српских стандарда може да произађе, на пример, из контекста судског поступка, када настане спор у вези са извршавањем обавеза из уговора две уговорне стране или када се српски стандард користи за доказивање завољавајућег квалитета производа, процеса или услуга.

У 2014. години Институт је издао 26 тумачења у вези са српским стандардима, и то 22 у општим областима и четири у електротехничким областима стандардизације.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 4: Израда годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2015. годину**

Као национална организација за стандардизацију која је добровољно прихватила Кодекс добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда, Институт је, као и сваке друге године, имао обавезу да припреми план доношења српских стандарда и сродних докумената за наредну годину и достави га заједничком информационом центру ISO-а и IEC-а у Женеви.

Према члану 22. став 1. тачка 3) Статута Института за стандардизацију Србије, годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената доноси Скупштина, на предлог управног одбора Института. Овај план објављује се на интернет страници Института. Скупштина Института може овластити управни одбор да између две редовне седнице скупштине, уместо ње, донесе годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената, као и његове измене и допуне.

Предлог плана доношења српских стандарда и сродних докумената за 2015. годину утврђен је на 67. седници управног одбора Института, која је одржана 10. октобра 2014. године, и постављен је на Интернет-презентацију Института 15. октобра исте године како би био доступан члановима и оснивачу Института пре одржавања редовне седнице Скупштине. На предлог Управног одбора, овај план донесен је на другој редовној седници скупштине Института која је одржана 29. октобра 2014. године.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 5: Израда каталога српских стандарда и сродних докумената за 2014. годину**

Једна од редовних издавачких активности Института јесте и припрема Каталога српских стандарда и сродних докумената, који се објављује почетком сваке године и редовно

ажурира и допуњава стандардима и сродним документима које је Институт објавио у претходној години. Тако каталог за 2014. годину садржи документе објављене у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2013. године и корисницима је био на располагању од марта 2014. године.

Каталог се већ низ година објављује искључиво у електронском облику, на компакт-дискетима. Разлог за то је пре свега смањење трошкова израде и времена потребног за његову припрему с обзиром на то да је каталог пре свега намењен размени оваквих публикација са осталим националним телима за стандардизацију, затим као бесплатна публикација која се доставља члановима Института, а занемарљив број одлази у продају на захтев корисника (од успостављања нове интернет странице Института, на којој се у сваком тренутку могу добити информације о свим стандардима и сродним документима на којима се ради или је рад на њима завршен, тај број се из године у годину смањује).

#### РЕДОВНА АКТИВНОСТ 6: Издавање посебних публикација

Основни принцип којим се Институт руководи приликом објављивања збирки стандарда и других публикација јесте, пре свега, анализа потреба домаће јавности, односно потенцијалних корисника посебних издања Института, с једне стране, а са друге, то је подизање нивоа информисаности корисника стандарда о актуелним дешавањима у међународној и европској, односно националној стандардизацији. Посредно, од ове активности очекује се и повећање сопствених прихода Института.

У току 2014. године објављене су четири збирке српских стандарда и сродних докумената из области електричних инсталација ниског напона. Збирке садрже више од 40 српских стандарда и сродних докумената (са укупно око 900 страница текста), који су идентични са одговарајућим европским и међународним стандардима и сродним документима који су преведени на српски језик уз финансијску помоћ Министарства енергетике, развоја и заштите животне средине (сада Министарство рударства и енергетике). Стандарди из ове збирке представљају подршку за примену Правилника о техничким захтевима за електричне инсталације ниског напона, који треба да буде донесен ускоро. Промоција збирки одржана је 3. јула 2014. године у Привредној комори Србије.

Од информативних брошура за популаризацију стандардизације, објављено је српско издање публикације Међународне организације за стандардизацију (ISO) „*Економске користи од примене стандарда*” (64 странице), с циљем да се помоћу више студија случаја презентираних у њој заинтересоване стране у Србији, пре свега мала и средња предузећа, непосредно и детаљније упознају са значајем и економским користима од примене стандарда. Публикација је преведена и објављена уз подршку Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ), у оквиру вишегодишњег програма техничке помоћи за развој приватног сектора у Србији (ACCESS).

Као и сваке године, за Светски дан стандарда 14. октобар преведен је и штампан постер Међународне организације за стандардизацију (ISO), који је дистрибуиран у промотивне сврхе. Такође, самостално је припремљен и штампан промотивни летак о Институту.

#### РЕДОВНА АКТИВНОСТ 7: Ревизија и одржавање базе библиографских података о српским стандардима и сродним документима

База библиографских података о српским стандардима и сродним документима била је најважнији информатички ресурс Института и, уопште, српске националне стандардизације, до успостављања новог информационог система, реализованог у оквиру пројекта „Техничка помоћ за кључне институције и тела у области стандардизације, акредитације, метрологије и оцењивања усаглашености у Србији”. Сви подаци из постојеће библиографске базе инкорпорирани су у нови систем и њихова даља обрада и употпуњавање врше се искључиво у новом систему.

У другој половини 2014. године, када је Институт извршио замену старих сервера, поново је успостављена сарадња са ауторима система за обраду података о стандардима и извршена су побољшања система за којима се указала потреба током његовог коришћења у претходном периоду. Између осталог, извршено је пребацивање свих стандарда и сродних докумената, као и радних докумената међународних организација за стандардизацију ISO и IEC и европских организација за стандардизацију CEN и CENELEC, који су сада у сваком тренутку доступни инжењерима стандардизације за потребе доношења стандарда, као и за потребе продаје стандарда.

#### РЕДОВНА АКТИВНОСТ 8: Издавање службеног гласила Института

Пошто је рад Института јаван, подаци о његовом раду и резултатима рада морају бити доступни јавности путем службеног гласила и интернет-странице Института. Поред тога, на основу Закона о стандардизацији, Институт има обавезу да у свом службеном гласилу објављује обавештења о покретању поступка за доношење српских стандарда и сродних докумената, о њиховом стављању на јавну расправу, као и обавештења о њиховом објављивању, односно повлачењу.

Службено гласило Института „ИСС информације” садржи информације у вези са објављеним и повученим српским стандардима и сродним документима, нацртима докумената који се стављају на јавну расправу, покретањем поступка преиспитивања и резултатима преиспитивања српских стандарда и сродних докумената и оснивањем комисија за стандарде. Гласило се објављује једанпут месечно, последњег дана у месецу, и то само у електронском облику, на интернет-страници Института. У 2014. години објављено је дванаест бројева овог гласила.

Такође, крајем 2014. године покренуто је ново електронско гласило Института „ИСС Новости”, које се на месечном нивоу дистрибуира члановима Института, купцима и корисницима других услуга Института, факултетима, органима државне управе итд. и садржи информације из области стандардизације на националном, меународном и европском нивоу.

#### РЕДОВНА АКТИВНОСТ 9: Развој и одржавање базе стандардизованих термина

У току 2014. године активности у вези са развојем базе стандардизованих термина биле су, с једне стране, усмерене на унос нових термина и, са друге стране, завршена је израда нове верзије терминолошке базе која је погодна за постављање на интернет страницу Института.

У сарадњи са Сектором за електротехничку стандардизацију извршени су унос и обрада термина из двадесет и четири свеске Међународног електротехничког речника (тзв. Електропедије), и то из следећих области: електромагнетска компатибилност; уземљење и заштита од електричног удара; електрична и електронска мерења: општи термини који се односе на мерења, општи термини који се односе на електрична мерења, врсте електричних мерних инструмената, специфични термини према врсти инструмената; мерни трансформатори; енергетски трансформатори и пригушнице; електроинсталациони прибор; расклопне апаратуре и осигурачи; електрични каблови; надземни водови; електронске цеви; штампана кола; пијезоелектрични уређаји за управљање и избор фреквенције; енергетска електроника; производња, пренос и дистрибуција електричне енергије: опште, производња; планирање и управљање електроенергетским системом; разводна постројења и подстанице; осветљење; стандардизација; оцењивање усаглашености; оцењивање ризика.

#### РЕДОВНА АКТИВНОСТ 10: Међународна сарадња у области стандардизације

Међународна сарадња Института у 2014. години састојала се првенствено у испуњавању статутарних обавеза Института и обављању редовних активности у вези са чланством у међународним и европским организацијама за стандардизацију, које обухватају:

Међународна организација за стандардизацију (ISO): редовни послови у вези са извршавањем дужности пуноправног члана ISO, као што је, на пример, гласање о нацртима међународних



стандарда; администрирање и ажурирање Глобалног директоријума ISO у складу са новим правилима и поступцима за електронски начин рада, на основу којег овлашћени национални администратор у Институту управља свим функцијама које су стручњацима у Институту потребне у свакодневној сарадњи са Централним секретаријатом у Женеви; контакти са Централним секретаријатом и секретаријатима техничких комитета/ поткомитета које воде поједине земље чланови ISO; праћење и примена докумената Савета ISO и Одбора за управљање техничким пословима; припреме за учешће у раду Генералне скупштине ISO и комитета DEVCO, COPOLCO и CASCO, координација сарадње са техничким комитетима и др. Међународна електротехничка комисија (IEC): редовни послови пуноправног члана IEC, нпр. гласање на нацрте међународних стандарда; контакти с Централним бироом IEC; праћење и примена статутарних докумената Савета IEC, Одбора за менаџмент стандардизацијом и Одбора за менаџмент сертификацијом; припреме за учешће у раду Генералног заседања IEC, и др.; пословима у вези са учешћем Института у међународним системима и шемама за оцењивања усаглашености електротехничких производа са захтевима IEC стандарда (IECEE – CB Scheme).

Европски комитет за стандардизацију (CEN): послови у вези са чланством, нарочито имајући у виду интензивирање преузимања европских стандарда и сродних докумената у српски систем стандардизације (дозволе за преузимање, достављање референтних примерака преузетих европских стандарда и сродних докумената CEN и CENELEC Менаџмент-центру – ССМС); праћење статутарних и других докумената; припреме за учешће на заседању Генералне скупштине CEN; контакти с ССМС-ом, и др.

Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC): послови у вези са чланством, нарочито имајући у виду интензивирање преузимања европских стандарда и сродних докумената у српски систем стандардизације; достављање референтних примерака преузетих европских стандарда и сродних докумената ССМС-у; праћење статутарних и других докумената; припреме за учешће на заседању Генералне скупштине CENELEC; контакти са ССМС -ом и др.

Европски институт за стандарде у области телекомуникације (ETSI): Са преузимањем функције „ETSI-јеве националне организације за стандардизацију” од Републичке агенције за електронске комуникације (РАТЕЛ), Институт је преузео и следећа права и обавезе: поштовање начела мировања (енгл. standstill); организовање јавне дискусије у нашој земљи о сваком новом ETSI-јевом стандарду, када је то потребно; утврђивање националног става за гласање и/или достављање примедби на ETSI-јеве стандарде према утврђеној процедури; преузимање европских стандарда као српских, као и повлачење свих објављених српских стандарда који су у супротности са преузетим европским стандардима.

Активности у вези са пет претходно наведених међународних и европских организација обухватају и редовну кореспонденцију са њима, са појединим националним организацијама за стандардизацију члановима тих организација, са секретаријатима техничких комитета и поткомитета тих организација, као и са секретаријатима и радним телима неких других међународних и регионалних организација.

Послови међународне сарадње се једним делом реализују самостално, у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције, а другим делом кроз тимски рад са представницима других организационих јединица Института. Послови који су реализовани тимским радом у Институту односили су се на активности у вези са: а) учешћем представника Института у међународној шеми за оцењивање усаглашености електротехничких уређаја IECEE/CB; и б) остале активности у сарадњи са секретарима одговарајућих комисија за стандарде.

Поред свега наведеног, у вези са међународном сарадњом и европским интеграцијама у 2014. години, остварени су следећи резултати:

- Вођена је евиденција и вршено је ажурирање листе важећих нацрта ISO стандарда и о њима су редовно информисани релевантни сарадници у Институту.
- Вршен је пријем и обрада фактура за чланарине међународних и европских организација.
- Гласано је о 386 радних докумената у разним фазама доношења међународних стандарда ISO (68 докумената у фазама ISO/FDIS и ISO/DIS, 85 документа у фази ISO/CD, а остатак у нижим фазама развоја стандарда или у вези са систематским преиспитивањем међународних ISO стандарда, што чини 100 % остварења плана гласања о документима ISO-а за 2014. годину).
- Гласано је о документима 49 техничких комитета и поткомитета IEC-а у којима комисије за стандарде имају статус “P” чланова. Укупно је гласано о 266 радна документа у разним фазама доношења међународних стандарда IEC-а: FDIS – 106, CDV – 111 и други документи (NP, PAS, DTR, DTS) – 49, што чини 100 % остварења плана гласања о документима IEC-а за 2014. годину.
- Достављане су примедбе на IEC документе и у вези с тим вођена је неопходна преписка са секретарима међународних техничких комитета, поткомитета и радних група (IEC/TC, SC, WG).
- Достављани су српски термини за одређене предметне области из електротехнике како би били унети у базу података *Electropedia* (светски онлајн речник у области електротехнике).
- Наручивани су европски и други стандарди који су били потребни за рад комисија за стандарде и преузимање, а Институт их није имао у свом фонду.
- Редовно су достављани квартални извештаји о продатим ISO, IEC и стандардима других националних тела за стандардизацију, у складу са уговорним обавезама.
- Са Америчким друштвом инжењера за моторна возила (SAE<sup>9</sup>), које је ISO именовао као регистрациону агенцију (engl. *Registration Authority*) за вођење регистара идентификационих шифара произвођача возила (WMI<sup>10</sup>) према стандарду ISO 3780:2009 и идентификационих шифара произвођача делова (WPMI<sup>11</sup>) према стандарду ISO 4100:1980, сарађивано је ради регистровања шифара које у 2014. години додељиване произвођачима возила и произвођачима делова возила у Србији.
- У IEC-овој бази податка о експертима редовно су ажурирани подаци о српским експертима које је Институт, као национални комитет IEC за Србију, именовао за рад у појединим техничким редним телима IEC-а.
- У контексту поступка редовног преиспитивања ISO стандарда у петогодишњим интервалима после њиховог објављивања, на захтев ISO редовно су достављане тражене информације о томе да ли су преиспитивани међународни стандарди у нашој земљи преузети као SRPS ISO стандарди (као идентични или модификовани), као и о националном ставу у вези са потребом њихове ревизије, односно потврђивања њиховог важења за наредни петогодишњи период. Обављено је систематско преиспитивање 88 ISO стандарда.
- Ради информисања унутар Института уредно су достављане информације о европским електротехничким стандардима (EN/HD) и нацртима нових стандарда (prEN/prHD) који су објављени у претходној недељи, затим информације о изменама и допунама објављених стандарда, као и гласило „Weekly Newsletter for Affiliate Serbia”

<sup>9</sup> SAE = Society of Automotive Engineers

<sup>10</sup> WMI = World Manufacturers Identifier

<sup>11</sup> WPMI = World parts manufacturer identifier (code)

(за CENELEC-ове техничке комитете и поткомитете у којима одговарајуће комисије за стандарде имају статус посматрача, тј. „О” статус).

- Члановима комисија за стандарде и запосленима у Институту додељиване су лозинке за директни, електронски приступ документима ISO-а, односно IEC-а.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 11:** Сарадња са органима државне управе у вези са приступањем наше земље СТО и ЕУ

У складу с континуитетом међународне сарадње Института, у првој половини 2014. године дошло је до даљег напретка редовних и новозапочетих послова у вези са европским интеграцијама Републике Србије и преговорима о њеном приступању Светској трговинској организацији (СТО). Сарадња са надлежним министарствима и Канцеларијом за европске интеграције састојала се од следећих активности:

- учешћа у припремању материјала за састанке Одбора за праћење спровођења Споразума о стабилизацији и придруживању, као и за техничке преговоре са Европском комисијом у сегменту „Трговина – слободно кретање робе”;
- учешћа Института у припремању материјала за преговоре о приступању наше земље СТО, у делу које се односи на Споразум СТО о техничким препрекама у трговини;
- учешћа у периодичном попуњавању упитника и матрица, на захтев Канцеларије за европске интеграције, а које се односе на Национални програм за усвајање правних тековина ЕУ (2013-2016);
- редовно извештавање Представништва Европске комисије у Београду о најважнијим активностима Института у вези са усвајањем европских стандарда и другим активностима од значаја за приступање европским организацијама за стандардизацију;
- редовно извештавање Канцеларије за европске интеграције о активностима Института ради редовног извештавања Европске комисије о стању процеса реформи у Републици Србији и припремања годишњег извештаја ЕК о напретку тих реформи.

Послови у вези са поменутиим активностима обухватили су: проучавање примљених материјала, упоређивање претходног стања са постигнутим напретком, припрему материјала који се односе на Институт, кореспонденцију са надлежним министарствима Владе и другим органима и др.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 12:** Учешће представника Института на заседањима управних и других тела међународних и европских организација за стандардизацију

У европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC Институт има статус придруженог члана и не учествује у доношењу одлука, али има право да његови представници учествују на заседањима генералних скупштина и техничких комитета у својству посматрача и на тај начин стичу неопходно искуство које је потребно за статус пуноправног члана тих организација. Међутим, у складу са препоруком Министарства привреде, представници Института нису учествовали на 40. седници Генералне скупштине CEN-а, 54. седници Генералне скупштине CENELEC-а, Трећем европском самиту о стандардизацији и Другој заједничкој седници Генералне скупштине CEN-а и Генералне скупштине CENELEC-а, који су одржани од 10. до 12. јуна у Истанбулу (Турска).

Из истих разлога делегација Института није учествовала ни на 37. седници Генералне скупштине ISO-а и 48. седници комитета ISO/DEVCO, које су одржане од 8. до 12. септембра у Рио де Жанеиру (Бразил), као ни на 78. Генералном заседању IEC-а, које је одржано у Токију (Јапан) од 10. до 14. новембра.

У вези са међународним активностима, један представник Института (који има статус националног члана у међународној ИЕСЕЕ-СВ шеми), заједно са једним представником А.Д. КВАЛИТЕТ из Ниша (који има статус националног сертификационог тела у ИЕСЕЕ-СВ шеми), учествовао је на заседању Управног комитета за сертификацију (СМС) ИЕСЕЕ-СВ шеме, које је одржано од 3. до 5. јуна 2014. године у Кернсу (Аустралија).

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 13:** Учешће представника Института и српских стручњака у раду техничких радних тела међународних и европских организација за стандардизацију

У оквиру својих редовних активности, у првој половини 2014. године Институт је координисао учешће српских стручњака у предлагању, изради, утврђивању, преиспитивању и одржавању међународних стандарда и сродних докумената, као и на заседањима техничких радних тела међународних организација за стандардизацију ISO и ИЕС и њиховог заједничког техничког комитета за информациону технологију ISO/ИЕС ЈТС 1.

На основу права која проистичу из садашњег статуса Института у СЕН-у, у складу са годишњим планом службених путовања у иностранство, самостални саветник из Одељења за машинство присуствовао је 21. Пленарном заседању европског техничког комитета СЕН/ТС 114, Безбедност машина, које је од 26. до 27. марта одржано у Делфту, Холандија Трошкове овог службеног путовања сносио је Институт.

Ове активности су изузетно значајне за Институт и све учеснике у српској националној стандардизацији, јер ће српски стручњаци и представници Института, учествујући у њима, стицати неопходно искуство у раду европских техничких радних тела за стандардизацију, што представља један од услова за касније пуноправно чланство Института у европским организацијама за стандардизацију.

На позив Института за стандардизацију Црне Горе (ISME), директор Института, руководилац Сектора за заједничке послове и руководилац Одељења за међународну сарадњу и европске интеграције учествовали су на Трећој балканској конференцији о стандардизацији, која је одржана у Тивту, Црна Гора од 25. до 27. септембра 2014. године. Трошкове овог службеног путовања сносио је Институт.

Руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовао је као представник Института на Експланаторном скринингу за Поглавље 1 – Слободно кретање робе, који је одржан у Бриселу (Белгија) од 17. до 20. јуна, а затим на билатералном скринингу, који је одржан у Бриселу од 9. до 12. септембра 2014. године.

Захваљујући спонзорству Међународне организације за стандардизацију – ISO и њеном програму техничке помоћи за земље у развоју ISO/DEVCO, у току 2014. године представници Института и спољни сарадници (председници и чланови комисија за стандарде) учествовали су на следећим међународним скуповима:

- Председник Комисије за стандарде КС А223 (Друштвена безбедност) учествовао је на 17. Пленарном заседању ISO/ТС 223 (Друштвена безбедност), које је одржано у Луцерну, Швајцарска од 1. до 6. јуна.
- На позив ISO-а, једна чланица Комисије за стандарде CASCO (Оцењивање усаглашености) учествовала је на 5. састанку међународне радне групе ISO/CASCO/WG21, који је одржан у Женеви, Швајцарска од 11. до 13. јуна.
- Руководилац Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовао је на 30. Пленарној седници и пратећој радионици комитета ISO/CASCO, које су одржане у Женеви, Швајцарска, од 24. до 26. септембра.
- Руководилац Сектора за опште области стандардизације учествовао је на Регионалној обуци у вези са добром праксом у области стандардизације, која је одржана у Вилнусу, Литванија, 6. и 7. октобра ове године.
- На позив ISO-а, председница Комисије за стандарде и сродне документе CASCO – Оцењивање усаглашености учествовала је на првој седници међународне радне групе

ISO/CASCO WG 42 ради припреме ревизије међународног стандарда ISO/IEC 17011:2004, *Conformity assessment – General requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies*. Седница је одржана у Женеви (Швајцарска) 11. и 13. новембра.

Руководилац Одељења за електронику и телекомуникације и самостални саветник у Одељењу за машинство, на позив фирме „Daikin”, чији су представници чланови одговарајуће комисије за стандарде, учествовали су на експертском састанку који је одржан у Бечу, Аустрија, 25. и 26. фебруара 2014. године, а у вези са доношењем међународног стандарда за еколошка расхладна средства (флуиде). Трошкове путовања сносила је фирма „Daikin”.

Захваљујући спонзорству Европске комисије – Заједничког истраживачког центра „Европска лабораторија за оцењивање грађевинских структура” у Испри (Италија), два представника Института и неколико председника комисија за стандарде које су надлежне за преузимање европских стандарда за пројектовање грађевинских објеката (Еврокодова) учествовали су на Другој балканској радионици, под називом „Изградња капацитета за елаборацију национално одређених параметара и националних анекса у балканском региону”, која је одржана у Скопљу (Македонија), 4. и 5. новембра 2014. године, у оквиру које су заједно са осталим учесницима радионице посетили Институт за земљотресно инжењерство и инжењерску сеизмологију (ИЗИИС) у Скопљу.

Руководилац Сектора за електротехничку стандардизацију учествовао је на стручној обуци „Hands on Training 17 – Energy Efficiency and Ecodesign”, која је одржана 7. и 8. маја 2014. године у Британском институту за стандарде (BSI) у Лондону, Велика Британија. Сви трошкови овог путовања плаћени су из средстава европског пројекта „Quality Infrastructure in the Western Balkan and Turkey” (IPA 2011).

Учешће техничких и других стручњака из српских предузећа и установа у раду међународних и европских тела за стандардизацију, као и представника Института, има изузетан значај за даљи развој наше националне стандардизације и усаглашавање српских стандарда са међународним и европским стандардима, како ради пријема наше земље у СТО, тако и ради пријема у ЕУ.

#### РЕДОВНА АКТИВНОСТ 14: Промоција примене стандарда и сродних докумената

Примена стандарда и сродних докумената је по дефиницији необавезна, па је за успешну презентацију предности примене стандарда и сродних докумената потребно уложити рад стручњака и одређена новчана средства Института у самостално организовање семинара, курсева и радионица, с једне стране, као и узимањем учешћа у различитим манифестацијама и на стручним скуповима које организују други ентитети.

На основу анализе потреба корисника услуга Института (интересовање за поједине области стандардизације), обавеза које проузрокује успостављање новог законодавног оквира, стања привреде и конкурентских активности на тржишту, Институт је у 2014. години одржао 17 стручних семинара на следеће теме:

- 1) Електромагнетска компатибилност (ЕМС): Прописи и стандарди за испитивање усаглашености производа са захтевима за емисију и имуност на радиофреквентне сметње (са демонстрацијом испитивања у лабораторији) – 20. фебруар 2014.
- 2) Безбедност дечјих игралишта – тумачење захтева серије стандарда SRPS EN 1176 и SRPS EN 1177, њихов значај и начини имплементације – 27. фебруар 2014.
- 3) Опрема за личну заштиту: Правилник и српски стандарди – 18. март 2014.
- 4) Електромагнетска компатибилност (ЕМС): Стандарди који се односе на ограничавање утицаја уређаја на мрежу за напајање и имуност уређаја на утицаје из мреже за напајање (са демонстрацијом испитивања у лабораторији) – 21. март 2014.

- 5) Правилник о безбедности лифтова (примена прописа у пракси) - Обавезе привредних субјеката и власника лифтова – 28. март 2014.
- 6) Преузета европска директива LVD - Правилник и српски стандарди – 2. април 2014.
- 7) Преузета европска директива MD - Правилник и српски стандарди из области безбедности машина – 14. мај 2014.
- 8) Систем менаџмента квалитетом у малим и средњим предузећима (примена SRPS ISO 9001:2008 са примерима из праксе и вежбама) – 23. мај 2014.
- 9) Електромагнетска компатибилност (ЕМС) – Стандарди за имуност производа на транзијенте (са демонстрацијом испитивања у лабораторији) – 27. мај 2014.
- 10) Безбедносна правила за конструкцију и уградњу лифтова - Захтеви стандарда EN 81-20 и EN 81-50 и најважније измене у односу на SRPS EN 81-1 и SRPS EN 81-2 – 9. јун 2014. и 4. јул 2014.
- 11) SRPS ISO 14001 – Тумачење захтева стандарда и његова имплементација – 10. јун 2014,
- 12) Електромагнетска компатибилност (ЕМС): Веза са стандарима за радио-телекомуникациону и терминалну опрему (РиТТ) (са демонстрацијом испитивања у лабораторији) – 26. јун 2014.
- 13) Ревизија ISO 9001:2008 – Презентација измена и тумачење нових захтева – 30. јун 2014. и 8. октобар 2014.
- 14) Правилник о означавању и обележавању текстилних производа и српски стандарди – 23. септембар 2014.
- 15) Основе менаџмента безбедношћу информација према захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 27001:2014 – 30. октобар 2014.

Такође, у два наврата, 15. априла и 25. новембра 2014, одржани су и бесплатни семинари за чланове комисија за стандарде и сродне документе Института под називом „Основе међународне, европске и националне стандардизације”.

У сарадњи са Републичком агенцијом за поштанске услуге, чији је представник председник комисије за стандарде и сродне документе за поштански саобраћај, 11. јуна 2014. године организован је округли сто под називом „Имплементација европских и националног стандарда из области поштанског саобраћаја односно упављања адресним подацима”, на којем је учествовало 27 учесника.

У сарадњи са Немачким друштвом за међународну сарадњу (GIZ), у Привредној комори Србије је 3. јула 2014. године одржана промоција четири збирке из области електричних инсталација ниског напона под називом „Нисконапонске инсталације – висока безбедност”. Промоцији је присуствовало више од осамдесет учесника.

У организацији Института, Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) и Привредне коморе Србије (ПКС), у просторијама ПКС-а 23. октобра 2014. године одржан је запажен промотивни скуп посвећен малим и средњим предузећима (МСП), под називом „Стандарди – економске користи за МСП”, којем су присуствовала 83 учесника. Овај скуп је окупио представнике МСП-а из целе Србије. Теме излагања која су на овом скупу имали стручњаци из Министарства привреде, Института, предузећа Вонех инжењеринг и GIZ-а односиле су се на значај примене стандарда у свакодневном пословању, лакше сналажење у мноштву стандарда и прописа, упознавање са релевантним техничким прописима и стандардима, као и на активно укључивање у процес стандардизације. За ову прилику Институт је објавио српско издање ISO-ове публикације „Економске користи од примене стандарда”, која је бесплатно подељена свим учесницима скупа.

У циљу промоције примене стандарда, представници Института учествовали су на више различитих стручних скупова и других манифестација.

Представници Одељења за пољопривреду, прехранбену и дрвну индустрију и шумарство учествовали су на:

- радионици у оквиру програма „Развој одрживог тржишта биоенергије у Србији”, која је одржана 3. јуна ове године у Београду, у организацији ДКТИ и Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ);
- међународној конференцији о биомаси, која је одржана 11. и 12. јуна 2014. године у Београду, у организацији REECO SRB DOO и Српске асоцијације за биомасу (SEBIO).

Представници Одељења за грађевинарство присуствовали су:

- промоцији брошуре „Одрживе предности бетонских конструкција”, у организацији Цементне индустрије Србије, 15. 4. 2014. године;
- састанку у Привредној комори Србије у вези са сагледавањем законске регулативе у области хидро и термоизолационих материјала, 13. 5. 2014. године; и
- 7. конгресу Савремене индустрије глинених производа Србије, са међународним учешћем, на коме су презентовали рад, 15-17.10.2014. године.

Поред тога, заједно са представницом Одељења за хемију и хемијске технологије објављен је заједнички рад под насловом „Како ИСС делује у циљу повећања задовољства корисника”, и то у часопису „Квалитет и изврсност”.

Представник Одељења за саобраћај, возила и механизацију учествовао је на округлом столу на тему „Имплементација европских стандарда за квалитет поштанских услуга и предлог националног стандарда за управљање адресним подацима”, који је организован у Институту 11. јуна ове године, као и на округлом столу на тему „Поштанска делатност у 2013/2014 и даље смернице у оквиру европских интеграција”, који је одржан у Привредној комори Србије 4. марта 2014. године.

Представнице Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовале су на:

- стручном скупу на тему „Ризик при пружању медицинске услуге и осигурање лекара од грешке”, одржаном у Привредној комори Београда (у децембру 2014.);
- стручном скупу на тему „Вибрација и бука”, одржаном у Нишу на Факултету заштите на раду (у октобру 2014.);
- радионици „Развој политике у области климатских промена у контексту међународних и ЕУ процеса” – Хотел Зира, Београд (15.12.2014.)
- дводневној обуци под називом „GIZ ACCESS Workshop Planning, designing and developing training courses (новембар 2014.)”.

Представнице Одељења за хемију и хемијске технологије учествовале су на:

- конференцији о енергетској ефикасности RENEXPO Western Balkans;
- 11. међународној конференцији на тему: *Standardization, prototypes and quality: a means of Balkan countries colaboration* (9-11.09.2014);
- скупу у Привредној комори Србије са презентацијом на тему: *Стандарди – Како пронаћи праве*;
- скупу организованом на Хемијском факултету у Београду, за мастер студенте, на тему стандарда и стандардизације, 15.12.2014. године;

Представник Одељења за машинство учествовао је на стручном скупу „Актуелно стање стандардизације у Србији у области машина унутрашњег транспорта”, који је организовала Инжењерска комора Србије, Нови Сад, 23.09.2014. године.

## РЕДОВНА АКТИВНОСТ 15: Редовни правни послови у области стандардизације

У 2014. години, у Сектору за заједничке послове, правни послови у области стандардизације обухватили су следеће активности:

### а) Објављивање стандарда и предмети у вези са стандардима

- Припремљено је 12 решења о доношењу 3.247 српских стандарда и сродних докумената, као и о повлачењу укупно 2.071 српског стандарда и сродног документа, која су објављена у „Службеном гласнику РС”.
- Припремљено је више тумачења у вези са стандардима, на захтев заинтересованих страна и учествовано је у изради мишљења и тумачења.б) Закони и подзаконски акти.
- На захтев Министарства привреде, достављене су сугестије за допуну Нацрта Стратегије развоја предузетништва и нацрта Акционог плана за њено спровођење.
- Образована је радна група за успостављање програмске структуре буџета, у коју је именован представник Института - руководилац Сектора за заједничке послове.
- На захтев Министарства привреде (МП), сачињена анализа средстава за спровођење активности Института у 2014. години, ради израде обједињеног предлога МП за израду Нацрта закона о изменама Закона о буџету за 2014. годину, која је достављена кабинету министра и финансијској служби.
- У сарадњи са МП, као иницијатором, и Министарством за државну управу и локалну самоуправу, као предлагачем, извршено је усаглашавање нацрта Уредбе о допуни уредбе о коефицијентима за запослене у јавним службама, која се допуњава коефицијентима за запослене у Институту, и пратећег образложења, након чега је текст уредбе ушао у даљу процедуру. Институт нема повратне информације у којој фази је наведена Уредба.
- Припремана су мишљења у вези са подзаконским актима која су тражена од Института.

### в) Органи Института

- Припремљене су две редовне седнице скупштине Института, једанаест седница Управног одбора и шест седница Надзорног одбора.
- Обрађено је више пријава за учлањење, односно захтева за престанак чланства у Институту, одржавана база података о члановима и чланству у Институту и обављани послови у вези са наплатом чланарина и редовно достављане опомене члановима Института који нису благовремено измирили чланарине за 2014. годину.

### г) Правни и кадровски послови

- Закључени су споразуми о престанку радног односа на иницијативу троје запослених, док је једна запослена отишла у пензију.
- Организована су и успешно су спроведена три приправничка испита за приправнике запослене у Институту, који су након тога наставили са радом на радним местима млађих саветника, и то у Одељењу за хемијске технологије (мастер хемичар), Одељењу за информационе технологије (мастер инж. ел. и рачунарства) и Одељењу за развој и одржавање информационог система (дипл. саобр. инж.).
- Спроведен је поступак разрешења и именовања председника и чланова Стручног савета за опште области стандардизације, на основу одлуке Управног одбора, а у складу са статутом Института.
- На захтев МП сачињена анализа зарада и пројекција умањења зарада запосленима у Институту за 10 % од јула 2014. године, која је достављена финансијској служби министарства.



- Почетком 2014. године испоручен је други део донације GIZ-а у натуралном облику, тј. аудио-видео и рачунарске опреме за тренинг-салу на другом спрату Института (први део бо је испоручен у децембру 2013. године).
- Донети су следећи општи акти: Правилник о раду, Правилник о облику, садржини и употреби знака (логоа) Института, Интерна правила стандардизације – Део 1: Доношење, објављивање, одржавање, преиспитивање и повлачење српских стандарда и сродних докумената (ИПС 1:2014) – треће издање; Интерна правила стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде и сродне документе (ИПС 2:2014) – треће издање, Одлука о висини чланарине у Институту за 2015. годину, Правилник о изменама Правилника о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и других примања запослених, Измене и допуне Правилника о дану Института за стандардизацију Србије и критеријумима и поступку за доделу признања за посебан допринос у области стандардизације, Измене и допуне Одлуке о висини накнаде за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнаде за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације, Одлуку о висини накнада за рад председника и чанова Надзорног одбора у 2014. години, Правилник о трошковима репрезентације и поклонима, Правилник о ближем уређивању поступка јавне набавке, Правилник о изменама правилника о критеријумима за утврђивање зараде, накнаде зараде и других примања запослених, Одлука о радном времену, План евакуације и упутство за поступање у случају пожара, Упутство о канцеларијском и архивском пословању, и други општи акти Института.

Институт је спровео осам поступака јавних набавки мале вредности у складу са Законом, и то: Канцеларијски и штампарско-репрографски материјал (уговор бр. 1729/17-51-06/2014 од 09.07.2014. године, са “Рото промет” д.о.о.); Услуге физичко-техничке заштите запослених, зграде и имовине (Закључен анекс уговора бр. 1453/1-51-07/2014 од 29.04. 2014. године, са “Заштита Сигурност” д.о.о. (поступак набавке је спроведен 2013. године пре доношења новог ЗЈН и Уредбе о критеријумима за утврђивање природе расхода и условима и начину прибављања сагласности за закључивање одређених уговора, који због природе расхода, захтевају плаћање у више година. Уговор је закључен на период од три године, дакле до 2016. године)); Услуге одржавања чистоће у пословним просторијама (уговор бр. 1394/67-51-06/2014 од 02.06.2014. године, са “Coopservice ВМК” д.о.о.); Услуге превентивног и корективног одржавања информационог система (уговор бр. 1412/48-51-08/2014 од 05.06.2014. године, са “S-Cube Solution” д.о.о.); Услуге обезбеђења авио карата (уговор бр. 1362/49-51-06/2014 од 12.06.2014. године, са “Миросс” д.о.о.); Набавка радова – замена кровног покривача од теголе на пословној згради тер лимом (уговор бр. 1422/75-51-06/2014 од 11.08.2014. године, са “Гро Статик” д.о.о.); Набавка електричне енергије (уговор бр. 1398/19-51-06/2014 од 02.06.2014. године, са “ЕПС снабдевање” д.о.о.); Набавка сервера (уговор бр. 1413/116-51-06/2014 од 25.06.2014. године, са “Сага” д.о.о.); Набавке: софтвера за дигиталну заштиту ауторских права (ДРМ), услуге превођења и услуге комуникације – телефон и телефакс нису реализоване услед неиспуњења свих фактичких и формалних услова да се исте спроведу, односно немогућности да се бира извршилац услуге у поступку јавне набавке мале вредности услуге комуникације због постојећег система комуникационих веза у Институту, као и немогућности благовремене израде конкурсне документације због њене сложености. За набавку добара, услуга и радова за које се према висини предвиђеног износа средстава, не примењује закон о јавним набавкама, прикупљане су по три понуде у складу са законом, правилником и интегрисаним системом менаџмента квалитетом и закључивани уговори, нпр. о одржавању и сервисирању лифта, о редовном одржавању противпожарних апарата, о

одржавању електричних, водоводних и инсталација за грејање, о осигурању објекта, имовине, запослених итд.

- Израђени су најзначајнији програмски и плански акти, припремљен је Предлог програма рада Института за 2015. годину, Нацрт финансијског плана Института за 2015. годину, са пројекцијама буџета за 2016. и 2017. годину, израђен је финансијски, полугодишњи и годишњи извештај о раду Института, извештај о раду Управног одбора, извештај Надзорног одбора о извршеном надзору над законитошћу рада органа и финансијског пословања Института у 2014. години и други извештаји чија је израда прописана општим актима. Припремљен је План волонтирања, израђени су извештаји за потребе преиспитивања интегрисаног система менаџмента, учествовано је у изради процедура из делокруга Сектора и у активностима тима за хитна реаговања интегрисаног система менаџмента, израђен је и објављен је Информатор о раду Института и успешно су спроведене све пратеће активности у вези годишњег пописа имовине и обавеза.

#### д) Општи послови

- У 2014. години обављени су грађевинско-занатски радови на санацији крова зграде и извршена замена кровног покривача трапезним лимом, извршена је комплетна адаптација и опремање намештајем конференцијске сале на другом спрату, приближне величине 100 квадратних метара; извршена је набавка два клима уређаја MIDEA 18 и рачунарске опреме, и то: три лаптоп рачунара, два десктоп рачунара, оперативни системи и Office пакети.
- У складу са планом обуке организован течај Photo shop за једну запослену, курс интернет маркетинга и конференција о стандардизацији за једну запослену, семинар “Новине и примена општих и финансијских прописа у јавном и приватном сектору” за две запослене, семинар “Пословна употреба друштвених мрежа” за једну запослену, семинар “Управљање пројектима” за две запослене и семинар “Новине у обрачунању зарада” за две запослене, семинари: “Измене Закона о раду”, саветовање “Попис и припреме за састављање годишњег финансијског извештаја” за једну запослену, Обука и полагање стручног испита за безбедност и здравље на раду за једног запосленог, а завршен је и течај енглеског језика ВЕС-2 за деветоро запослених који је започет у 2013. години.
- Припремљени су и достављани су подаци о појединачним исплаћеним зарадама запослених, на основу Закона о утврђивању максималне зараде у јавном сектору („Службени гласник РС”, број 93/12), достављани подаци за Регистар запослених, обављан редован унос података у Регистар измирења новчаних обавеза – РИНО ради спровођења Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама („Службени гласник РС”, бр. 119/2012), за потребе Министарства финансија – Управе за трезор; припремљени и достављени подаци за потребе реализације пројекта Реформе државне управе, Министарства правде и државне управе; израђени и благовремено достављени Централној јединици за хармонизацију Министарства финансија Годишњи извештај о систему финансијског управљања и контрола и Годишњи извештај о обављеним ревизијама и активностима интерне ревизије за 2013. годину; достављени извештаји Републичком заводу за статистику, у складу са законом; достављани су извештаји Управи за јавне набавке о спроведеним поступцима јавних набавки, итд.
- За помоћ грађанима угроженим у поплавама, извршена је куповина хране, средстава за хигијену, опреме за бебе и других неопходних ствари у вредности од 100.000 динара са одговарајућих економских класификација, организован превоз и извршена испорука у прихватилишту за смештај угрожених у хали „ФМП“ на Чукарици где су помоћ преузели активисти Црвеног крста Београда.

- Исплаћена солидарна помоћ за отклањање последица од елементарних непогода за четири запослене у Институту, погођене последицама поплава
- 4. новембра, по позиву Државног правобранилаштва Институт предао два предмета у вези два судска спора које је против Института 2008. године покренуо запослени који је до 27. јула 2007. године обављао дужност помоћника директора, односно руководиоца Сектора за оцењивање усаглашености.
- У Привредној комори Србије (ПКС) 23. октобра ове године, на скупу посвећеном малим и средњим предузећима и користима које им доноси примена стандарда, директор Института и вршилац дужности председника ПКС потписали су споразум о сарадњи између ове две институције. Посебна пажња у поменутом споразуму поклоњена је члановима Удружења акредитованих тела за оцењивање усаглашености.
- У писарници Института регистрована су 3.468 предмета са 18.656 аката.
- Умножено је 177.822 страница докумената, од чега 25.724 странице стандарда, а спаковано и отпремљено 4.114 поштанских пошиљки.

Ради обављања послова у вези са надлежностима Института, у 2014. години 21 запослени провео је 74 дана на службеним путовањима у земљи и иностранству.

#### РЕДОВНА АКТИВНОСТ 16: Продаја стандарда и сродних докумената

Институт највећи део сопствених прихода остварује од продаје српских стандарда, сродних докумената и других публикација. Поред тога, на основу закључених уговора о коришћењу ауторских права, умножавању и дистрибуцији, Институт продаје и:

- међународне стандарде и сродне документе (ISO, IEC и ISO/IEC);
- британске стандарде и сродне документе (BS);
- немачке стандарде и сродне документе (DIN);
- руске стандарде и сродне документе (ГОСТ Р);
- међудржавне стандарде и сродне документе (ГОСТ) који важе на територији чланица Заједнице Независних Држава – ЗНД (Азербејџана, Јерменије, Белорусије, Грузије, Казахстана, Киргистана, Молдавије, Руске Федерације, Таџикистана, Украјине и Узбекистана);
- стандарде Америчког друштва за испитивање и материјале (ASTM);
- стандарде Европског института за стандарде из области телекомуникација (ETSI).

Продајом српских стандарда, сродних докумената и других публикација, као и пружањем информација о стандардима, Институт је у 2014. години остварио укупан приход од 31.399.549,73 а од тога: 22.004.149,52 динара од продаје српских стандарда и сродних докумената, као и пружањем информационих услуга, и 3.048.482,34 динара од продаје репродукција међународних стандарда и сродних докумената, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља (Немачке, Велике Британије, Русије, Америчког друштва за испитивање и материјале).

#### РЕДОВНА АКТИВНОСТ 17: Пружање и продаја информација о стандардима

У 2014. години Информациони центар Института је остварио следеће резултате у вези са информисањем заинтересоване јавности у вези са стандардима:

- припремио је одговоре на 1 080 писаних упита које су доставиле заинтересоване стране из земље, као и на 238 упита заинтересованих страна из иностранства, које желе да успоставе трговинске односе са Србијом;
- у току сваког радног дана у просеку је одговорено на преко 50 телефонских упита;

- у циљу реализације годишњег плана доношења српских стандарда и сродних докумената, из збирки европских (CEN и CENELEC) и међународних (ISO и IEC) стандарда, као и из збирке стандарда Америчког удружења за испитивање и материјале (ASTM), које су Институту доступне у електронском облику, сарадницима у Институту прибављено је око 9 500 електронских верзија стандарда;
- Европском комитету за електротехничку стандардизацију (CENELEC) и Европском комитету за стандардизацију (CEN) редовно су достављани извештаји о напретку Института у преузимању европских стандарда, закључно са 31. децембром 2014. године;
- у Информационом центру сваког дана услужено је просечно 11 странака које су биле заинтересоване за информације о српским, међународним, европским и националним стандардима развијених земаља или земаља у региону;
- свакодневно су припремане потребне информације за сараднике у Институту који међународне или европске стандарде користе као документациону основу за израду српских стандарда;
- редовно су обрађивани документи које је Информациони центар примао од међународних, европских и националних организација за стандардизацију других земаља;
- сарадници у Институту су редовно информисани о часописима које је Информациони центар примао;
- редовно су вршена претраживања база података и релевантних Интернет-страница за потребе сарадника из Института, као и за екстерне кориснике услуга Института;
- издато је 2 549 предрачуна и 2 336 рачуна за набавку стандарда, сродних докумената и посебних публикација Института (збирки стандарда и сл.), претраживање база података и тумачења стандарда;
- за потребе одржавања састанака комисија за стандарде и сродна документа, сарадницима у Институту заштићено је око 9 200 разних стандарда и других докумената.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 18:** Учествовање у изради техничких прописа и усклађивању домаћег техничког законодавства са техничким законодавством ЕУ

У 2014. години Институт је интензивно сарађивао са министарствима у циљу израде и доношења техничких прописа који се усклађују са техничким законодавством ЕУ.

Представници Одељења за машинство учествовали су у раду следећих комисија и радних група:

- Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за прегледе и испитивања опреме под притиском у складу са Правилником о прегледима опреме под притиском током века употребе и раду Комисије за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености опреме под притиском: 4.2.2014, 27.3.2014, 4.4.2014. и 23.4.2014;
- Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о безбедности лифтова и Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о безбедности машина: 16.5.2014;
- Комисије за именовање и овлашћивање тела за оцењивање усаглашености опреме под притиском: 30.5, 10, 16. и 24.6. 2014);

- Радне групе за израду Нацрта закона о жичарама за превоз лица, 08.07.2014, 08.08.2014, 13.08.2014 и 23.10.2014. године.

Ово одељење је такође доставило најажурније податке о статусима европских хармонизованих стандарда који су преузети као српски стандарди у вези са листама за Правилник о техничким захтевима за пројектовање, израду и оцењивање усаглашености опреме под притиском (Директива 97/23/ЕС) и за Правилник о безбедност машина (Директива 2006/42/ЕС).

Представнице Одељења за хемијске технологије учествовале су у раду:

- радне групе у Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине у области биогорива ради разматрања прве од три уредбе предвиђене за усвајање (31.3.2014);
- радне групе у оквиру Министарства привреде за израду Правилника за обележавање производа од кристалног стакла (23.4.2014, 8.5.2014. и 26.5.2014).
- семинару за примену Директиве РРЕ 89/686/ЕЕС (Правилник ЛЗО) у организацији АТС-а и ГИЗ-а (30.5.2014),
- семинару Припрема за скрининг преговарачког поглавља 1: Слободно кретање робе (27.5.2014. и 28.5.2014).

Једна представница Одељења за безбедност, заштиту и животну средину учествовала је у раду:

- Комисије за именовање тела за оцену усаглашености пластичних кеса, у Министарству енергетике, развоја и заштите животне средине, на седници одржаној 23.1.2014. године;
- Комисије за овлашћивања стручних лица која испитују посуду под притиском или цистерну за транспорт опасног терета (на 5 седница);
- Комисије за утврђивање испуњености захтева за именовање тела за оцењивање усаглашености из Правилника о личној заштитној опреми (на 4 седнице);
- преговарачких група ПГ 27 (28.1.2014.) и ПГ 28, Заштита здравља и потрошача, (у октобру 2014. године);
- семинара „Припрема за скрининг Преговарачког поглавља 1: Слободно кретања робе”.

Ово одељење је такође доставило најажурније податке о статусима европских хармонизованих стандарда који су преузети као српски стандарди у вези са пратећим листама стандарда за ЛЗО, опреме и заштитних система намењених за употребу у потенцијално експлозивним атмосферама, као и Директиве о општој безбедности производа.

Представница Одељења за саобраћај, возила и механизацију учествовала је:

- на састанцима Преговарачке групе за транспорт (ПГ 14) и Преговарачке групе за трансевропске мреже (ПГ 21) одржаним у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, 14.2.2014, 17.09.2014. и 18.11.2014. године;
- на састанку Подгрупе за моторна возила у оквиру Преговарачке групе 1, одржаном у Агенцији за безбедност саобраћаја 20.5.2014. године и присуствовала дводневном семинару Припрема за скрининг преговарачког поглавља 1, одржаном 27. и 28. 5. 2014. године;
- на састанцима Комисије за именовање тела за оцењивање усаглашености возила, у Управи за транспорт опасног терета, 01.10.2014, 03.10.2014. и 19.11.2014. године;
- на састанцима Комисије за именовање тела за оцењивање усаглашености цистерне која се користи за транспорт опасног терета у железничком саобраћају, у Управи за транспорт опасног терета, 14.11.2014. године;

Представнице Одељења за пољопривреду, прехранбenu и дрвну индустрију и шумарство учествовале су на:

- састанку у Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде за Преговарачку групу 12, Безбедност хране, ветеринарска и фитосанитарна политика, одржаном 9.4.2014. године;
- састанку Преговарачке групе 13, Рибарство, одржаном 17.6.2014. године.

Такође, представнице овог одељења припремиле су примедбе на Нацрт правилника о квалитету зачина, екстраката и зачина и мешавина зачина које су достављене Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, као и списак објављених стандарда из надлежности комисије KS E034-4 и делимично из надлежности KS E275, за потребе Радне групе за ревизију Правилника о квалитету жита, млинских и пекарских производа.

Представници Одељења за грађевинарство учествовали су:

- у активностима Комисије за утврђивање услова за именовање тела за оцењивање усаглашености (19.2.2014);
- у активностима радне групе за преузимање Уредбе о грађевинским производима 305/2011 ЕУ (11.2.2014);
- на састанку Подгрупе за грађевинске производе у оквиру групе ПГ 1 – Слободно кретање робе (28.4.2014);
- на састанку Радне групе за Правилник о пројектовању по Еврокоду у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (12.6.2014);
- у давању мишљења за Комисију за утврђивање испуњености услова за признавање иностраних исправа и/или иностраних знакова усаглашености за област техничких прописа којима се уређује испитивање пожарне отпорности грађевинских производа,
- на састанку о иницијалном предлогу измене правилника из области безбедности од пожара, Привредна комора, 09.10.2014. године.

Представница Одељења за рударство и металургију учествовала је на три састанка радне групе за челик за армирање бетона (23.10.2014, 06.11.2014. и 17.11.2014. године).

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 19:** Службено обавештавање о стандардима у складу са захтевима релевантних докумената СТО и ЕУ

На основу Уредбе о поступку пријављивања и начину информисања који се односе на техничке прописе, оцењивање усаглашености и стандарде („Службени гласник РС”, бр. 45/2010), Институт има обавезу да као информативни центар за стандарде одговара на захтеве потписника међународних споразума и других заинтересованих страна и обезбеђује документе у вези са стандардима који су донети или предложени за доношење у Републици Србији, у складу са Кодексом добре праксе за припрему, доношење и примену стандарда. По пријему Републике Србије у Светску трговинску организацију Институт ће и формално започети са остваривањем те своје функције.

До тада, на основу обавеза које проистичу из чланства у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC, као и на основу Уредбе 1025/2012 Европског парламента и Савета, Информациони центар Института редовно обавештава јавност о пројектима и нацртима изворних националних стандарда осталих чланица CEN-а и CENELEC-а објављивањем месечног регистра нотификација на интернет-страници Института.

Такође, Информациони центар од 2011. године редовно врши пријављивање (нотификацију) изворних српских стандарда и српских стандарда који као основу за доношење имају националне стандарде других земаља. У 2014. години CEN/CENELEC Менаџмент центру прослеђено је 22 такве нотификације. У складу са обавезама које проистичу на основу споразума СЕФТА, у току 2014. године редовно пријављивање (нотификација) поменутих

српских стандарда обављала се и преко портала CEFTA (22 нотификације), којем имају приступ земље потписнице овог споразума.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 20:** Одржавање базе комплетних текстова српских стандарда и сродних докумената и побољшање њихове заштите

Сви српски стандарди и сродни документи могу бити испоручени као штампане публикације (на папиру) и у електронској верзији (на компакт-дискovima). Сваке године се повећава број домаћих корисника и купаца који тражи електронске верзије стандарда и сродних докумената. Током 2014. године одељење Института задужено за реализацију ове активности интензивно је радило на допуњавању базе комплетних текстова српских стандарда и сродних докумената и њиховој заштити. Такође, рестриктивним приступом централизованом систему у којем се складиште комплетни текстови српских стандарда и сродних докумената значајно је повећан степен њихове сигурности и заштите од неовлашћеног умножавања и дистрибуције.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 21:** Одржавање интернет-презентације Института

Интернет-презентација Института редовно је одржавана и употпуњавана новим садржајима током целе 2014. године. Корисници су редовно информисани о свим активностима и новостима из области стандардизације како националне, тако и међународне и европске. Вестима на сајту обележени су, између осталог, сви семинари и промотивни догађаји које је Институт организовао, сви датуми значајни са аспекта стандардизације, као и све новости у вези са ревизијама најпопуларнијих стандарда ISO 9001 и ISO 14001.

Посебна пажња у 2014. години била је посвећена активностима у вези са друштвеним мрежама (Twitter, Facebook, LinkedIn). Прилагођеност садржаја и интензитет постављања информација на ове мреже резултовала је у повећаном броју корисника који рад Института прате преко њих.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 22:** Одржавање референтних збирки међународних, европских и српских стандарда и сродних докумената

Стандардотека Информационог центра Института располаже комплетним, уређеним збиркама српских стандарда (SRPS), међународних стандарда (ISO, IEC, ISO/IEC) и свих европских стандарда (EN). Комплетне збирке међународних и европских стандарда доступне су у електронском облику, тј. на компакт-дискovima или *on-line*, а збирка српских стандарда доступна је такође у електронском облику, на компакт-дискovima. Све збирке је у 2014. години Институт редовно одржавао (ажурирао).

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 23:** Одржавање архивске збирке српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у техничким прописима

За потребе органа државне управе и других заинтересованих страна Институт одржава архивску збирку неважећих (повучених) српских стандарда и сродних докумената на које се врши позивање у законима, техничким прописима и другим правним актима. Поменути стандарди и сродни документи су у сваком тренутку доступни за потребе надзора на тржишту и евентуалне судске спорове.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 24:** Обучавање корисника стандарда и стручњака који желе да активније учествују у активностима националне и/или међународне стандардизације

Институт одржава семинаре и друге облике едукације за заинтересоване стручњаке из индустрије, органа државне управе, тела за оцењивање усаглашености и других ентитета, као и за студенте на универзитетима, на којима им се пружају основне информације у вези са стандардима, стандардизацијом и сродним активностима, или дају конкретне инструкције за ефективну примену стандарда за које су они посебно заинтересовани. Споразум о пословно-

техничкој сарадњи са Високом школом струковних студија „Београдска политехника” реализован је и током 2014. године, и то већ традиционалном посетом студената ове високошколске установе којима је одржано предавање о стандардизацији, са посебним освртом на стандарде система менаџмента и интегрисани систем менаџмента квалитетом и безбедношћу информација за који је Институт сертифициван.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 25:** Одржавање базе података о комисијама за стандарде и њиховим члановима

База података о комисијама за стандарде и њиховим члановима саставни је део јединственог система за управљање подацима о стандардима. У току 2014. године база је редовно ажурирана подацима о новооснованим и реорганизованим, односно расформираним комисијама и подацима о њиховим члановима. Такође, створени су и сви технички предуслови неопходни да се дистрибуција докумената потребних за рад комисија врши преко интернет-странице Института и са том активношћу требало би да се започне у току 2015. године.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 26:** Пружање посебних услуга на основу уговора

У току 2014. године није било интересовања ни исказаних потреба привредних организација и других ентитета да Институт пружа услуге у вези са стандардима и стандардизацијом које би биле регулисане непосредним уговором између Института и корисника услуга.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 27:** Развој и одржавање информационог система Института

Информациони систем Института састоји се од локалне рачунарске мреже (LAN), системског и апликативног софтвера (програма) и информатичких ресурса (база података). За развој и одржавање овог система, као и за уношење података у поједине апликације, задужена је посебна организациона јединица Института, Одељење за развој и одржавање информационог система. Уз помоћ спољних сарадника (на основу уговора о пружању услуга), ово одељење одржава локалну рачунарску мрежу и опрему Института, која се састоји од: 2 физичка и 6 виртуелних сервера, 68 десктоп рачунара, 30 лаптоп рачунара, 31 ласерског штампача, 13 матричних штампача, 7 мрежних штампача (пет црно-белих и два у боји), 12 скенера (један црно-бели и 10 у боји), 6 пројектора за персоналне рачунаре и једног робусног мрежног штампача за штампање на захтев.

У току 2014. године обављани су следећи послови у вези са развојем и одржавањем информационог система Института:

- у току 2014. набављени су нови сервери на које је инсталиран нови оперативни систем „Windows Server 2012 R2 Standard Edition” и том приликом извршена је миграција свих података са старих сервера на нове и учлањивање свих корисника у нови домен;
- редовна администрација серверских система под Windows сервером 2003 R2, као и редовна администрација серверских система под Windows сервером 2012, серверске апликације Pantheon, LAN мреже и радних станица под оперативним системом Windows XP;
- редовно одржавање интернет-презентације Института и ажурирање њеног садржаја;
- одржавана је информатичка подршка за потребе система заштите информација у складу са стандардом SRPS ISO/IEC 27001;
- редован унос и обрада података у систему за управљање подацима о српским стандардима и сродним документима, као и активно учешће у његовом побољшавању;
- вршен је надзор над радом mail-сервера и администрирање е-поште и докумената;



- редовно је одржавана информатичка опрема и по потреби спровођене интервенције на софтверу, као и мање интервенције на хардверу;
- припрема извештаја о реализацији плана доношења српских стандарда и сродних докумената на тромесечном, полугодишњем и годишњем нивоу;
- припремљена нова верзија термилошке базе за постављање на интернет-презентацију Института;
- завршено је пребацивање латиничног темплејта за израду стандарда у ћириличну верзију;
- израда каталога српских стандарда за 2014. годину.
- израда каталога српских стандарда за 2013. годину.

#### РЕДОВНА АКТИВНОСТ 28: Остали послови у вези са стандардима и стандардизацијом

Поред наведених редовних активности, за рад Института у 2014. години биле су значајне следеће активности и догађаји:

- 16. априла 2014. године донето је решење Министарства привреде о именовану чланова Преговарачке групе 1 за кретање роба и чланова подгрупа те групе, у процесу преговарања за приступање Европској унији. За чланове преговарачке групе именовани су директор и руководиоца Сектора за опште области стандардизације, а за чланове 14 подгрупа, већи број запослених у Институту, у складу са областима за које су надлежни.
- Припремљено је и усвојено треће издање интерних правила стандардизације: ИПС 3 – 24. фебруара, а ИПС 1 и ИПС 2 – 17. марта 2014. године.
- Министарству привреде – Сектор за инфраструктуру квалитета, на захтев, достављени су следећи документи:
  - (а) попуњена чек-листа из упутства CEN/CENELEC Guide 20:2013-07 у вези са испуњеношћу критеријума за пуноправно чланство Института у европским организацијама за стандардизацију CEN и CENELEC – 14. фебруара;
  - (б) информација о плановима Института за подношење пријаве за пуноправно чланству у CEN-у и CENELEC-у и оствареним резултатима до 14. фебруара 2014. године, за први састанак у вези са спровођењем Споразума о стабилизацији и придруживању који је одржан 4. марта у Београду; и
  - (в) извештаји о доношењу српских стандарда и сродних докумената, по комисијама за стандарде, за претходне три године – 2011, 2012. и 2013. Годину.
- 27. фебруара у Институту је одржан састанак са представницима Немачког друштва за међународну сарадњу (GIZ) ради преузимања донације у опреми за тренинг-центар Института, при чему је постигнут начелни договор о наставку сарадње у 2014. години.
- Крајем јануара, самостални саветник у Одељењу за међународну сарадњу је учествовао на првом састанку Радне групе пројекта EVLIA у оквиру ЕУ Програма транснационалне сарадње за југоисточну Европу. Водећи партнер је Привредна комора Венеције (Италија), а укључено је још 30 партнера из 10 земаља. Привредна комора Београда је једини партнер из Србије. Циљ пројекта је установити методологију и параметре за вредновање иновативних идеја, која би се касније користила приликом доношења одлука о финансирању истих од стране банака, институција, фондова и/или других алтернативних извора финансирања малих и средњих предузећа. Пун назив пројекта је „Претварање добрих идеја у реалност - коришћење интелектуалних добара за финансирање МСП у југоисточној Европи“ (Making full value of good ideas by leveraging intellectual assets for financing SMEs in SEE).

- Настављено је са радом на ИЕС речнику (Електропедија) и у првој половини године припремљени и достављени термини за укупно осам области.
- У оквиру реализације билатералног споразума о сарадњи настављени су преговори у вези са потписивањем уговора са Институтом за стандардизацију Босне и Херцеговине (БАС) о продаји српских стандарда и сродних докумената на територији Босне и Херцеговине (и обрнуто), и о преузимању српских стандарда и сродних докумената као босанско-херцеговачких стандарда и сродних докумената, као и њиховој продаји на територији Босне и Херцеговине (и обрнуто). У вези с тим, БАС је 14. фебруара ове године доставио Институту нове верзије нацрта у које је унео своје примедбе и предлоге.

**РЕДОВНА АКТИВНОСТ 29:** Одржавање, преиспитивање и побољшавање система менаџмента квалитетом према стандарду SRPS ISO 9001:2008 и система менаџмента безбедношћу информација према стандарду SRPS ISO/IEC 27001:2011

Институт је у 2010. години успоставио и сертифицивао интегрисани систем менаџмента квалитетом и безбедношћу информација према стандардима ISO 9001:2008 (SRPS ISO 9001:2008) и ISO/IEC 27001:2005 (SRPS ISO/IEC 27001:2011).

Интерне провере интегрисаног система менаџмента спроведене су 29. и 30. маја 2014. године (седма интерна провера), као и 23. и 24. децембра 2014. (осма интерна провера). При томе је откривено укупно 9 неусаглашености (7+2) које су отклоњене у складу са дефинисаним корекцијама и корективним мерама, а покренута је и 31 мера за побољшање система.

У децембру 2014. године извршено је усклађивање интегрисаног система менаџмента са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 27001:2014. Том приликом су извршена усклађивања пословника као и неопходних других докумената због престанка важења претходног издања стандарда SRPS ISO/IEC 27001:2011.

Сертификационо тело Quality Austria – Беч, у сарадњи са аустријским сертификационим телом специјализованим са област менаџмента безбедношћу информација, CIS – Certification & Information Security GmbH – Беч, извршило је прву, годишњу, надзорну проверу интегрисаног система менаџмента 27. фебруара 2014. године, и том приликом није утврђена ниједна неусаглашеност.

### **2.3 ВАНРЕДНЕ АКТИВНОСТИ**

**ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 1:** Промоција користи од учлађења у Институт и повећање броја чланова Института

У 2014. години Институт је настојао да у свакој прилици информише домаћу јавност и потенцијално заинтересоване стране о предностима и користима од учлађења у Институт, с циљем да се повећа број чланова из свих сегмената друштва. На свим семинарима који су одржани у организацији Института коришћена је прилика да се потенцијалним заинтересованим странама укаже на користи од учешћа у раду Института, као и у његовим техничким радним телима (стручним саветима и комисијама за стандарде). У неколико наврата, а посебно поводом Светског дана стандарда, 14. октобра, послати су поштом позиви за учлађење у Институт на већи број адреса. Међутим, упркос залагањима, у току године донето је свега седам одлука о пријему у чланство Института (за укупно четири правна и три физичка лица која су поднела уредне пријаве за учлађење), као и седам одлука о престанку чланства у Институту (за укупно 7 физичких лица) и то углавном због неплаћања чланарине. Имајући то у виду, дана 1. јануара 2014. године и 31. децембра 2014. године, Институт је имао исти број чланова (77).

ВАНРЕДНА АКТИВНОСТ 2: Организација међународне радионице за земље у развоју из региона Централне и Источне Европе и Централне Азије

У сарадњи са Међународном организацијом за стандардизацију (ISO) и уз подршку Шведске агенције за међународну сарадњу у вези са развојем (SIDA), Корејске агенције за технологију и стандарде (KATS) и Корејске асоцијације за стандарде (KSA), Институт је од 8. до 10. октобра 2014. године био домаћин међународне радионице са темом: „Побољшање сарадње између националних организација за стандардизацију и академских институција”. У раду радионице учествовала су 32 представника националних организација за стандардизацију и академских институција из девет земаља Централне и Источне Европе (Албаније, Белорусије, Босне и Херцеговине, Јерменије, Македоније, Молдавије, Србије, Украјине и Црне Горе) и пет земаља Централне Азије (Азербејџана, Казахстана, Киргистана, Таџикистана и Узбекистана). Поред поменутих учесника којима је радионица намењена, у раду радионице учествовало је пет предавача експерата, и то два представника ISO-а из Швајцарске и три представника KATS-а и KSA-а из Кореје.

### 3 РЕАЛИЗАЦИЈА ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА

Законом о буџету Републике Србије за 2014. годину („Службени гласник РС”, бр. 110/13), за рад и пословање Института у 2014. години планирана су средства из буџета РС у износу од 82.180.000 динара, из сопствених прихода 38.810.000, а из пренетих а неутрошених средстава из ранијих година, 649. 000 динара. У 2014. години Институт је остварио приходе из буџета РС у износу од 80.908.856 динара, што представља извршење плана од 98 % и сопствене приходе од продаје добара и услуга у износу од 31.399.550 динара, што представља извршење плана од 79 %.

Преглед планираних и остварених прихода Института у 2014. години, из буџета Републике и од продаје добара и услуга, дат је у табели 3.1.

Табела 3.1 - Преглед планираних и остварених прихода Института у 2014. години

Број конта	Опис	Планирано (у динарима)	Остварено (у динарима)	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
791111	Приходи из буџета	82.180.000	80.908.856	98
742321 1	Чланарина	4.000.000	3.164.000	80
742321 2	Приходи од продаје стандарда и информационих услуга	28.110.00	21.833.626	78
742321 6	Приход од продаје међународних стандарда, сродних докумената и других публикација, као и националних стандарда и сродних докумената других земаља	3.000.000	3.048.482	102
742321 7	Приходи од продаје добара и услуга – пазар бифеа	300.000	235.657	79
742321 8	Приходи од семинара	3.000.000	1.859.052	62
742321 9	Приходи од WPМI- сертификата	0	150.000	-
742321Т	Приходи од тумачења стандарда и сродних докумената	0	11.500	
742121	Приходи од продаје добара и услуга	0	9.024	–
<b>742000</b>	<b>Приходи од продаје добара и услуга</b>	<b>38.810.000</b>	<b>30.311.341</b>	<b>79</b>
<b>822121</b>	<b>Примања од продаје залиха</b>	<b>400.000</b>	<b>1.088.209</b>	<b>272</b>
	<b>Пренета а неутрошена средства из ранијих година</b>	<b>649.000</b>	<b>843.636</b>	<b>1,29</b>

Чланарина за 2014. годину била је утврђена одлуком Управног одбора бр. 3523/2-51-02/2013 од 27. 12. 2013. године. Од укупно 77 чланова Института до 31. децембра 2014. године, чланарину за 2014. годину није платило 10 чланова, и то 5 правних и 5 физичких лица (њихов списак се налази у Одељењу за рачуноводствене и финансијске послове Института). Члановима који нису измирили чланарину за 2014. годину достављена је опомена и они који до 31. марта 2015. године не измире своја дуговања биће предложени за искључење из чланства, у складу са Статутом Института. Одлуку о искључењу доноси Управни одбор.

У 2014. години Институт је при продаји стандарда и сродних докумената примењивао накнаде које су утврђене Одлуком о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације („Службени гласник РС”, број: 54/11) коју је донео Управни одбор на 38. седници одржаној 01.07.2011. године. На 48. седници Управног одбора, одржаној 13.09.2012. године, донета је Одлука изменама и допунама одлуке о висини накнада за стандарде, сродне документе и друге публикације, као и о висини накнада за услуге које врши Институт за стандардизацију Србије у обављању послова у области стандардизације („Службени гласник РС”, број: 91/12), којом је висина накнада увећана за око 15%.

Средства обезбеђена из буџета коришћена су за намене утврђене Законом о буџету Републике Србије за 2014. годину и у оквиру одобрених износа.

**Табела 3.2 – Чланарине Института у међународним и европским организацијама за стандардизацију за текућу годину са роковима за њихово плаћање и износама**

Ред. бр.	Назив организације	Рок за плаћање у 2014. год.	Датум плаћања	Износ чланарине	Износ у динарима
1	2	3	4	5	6
1.	Међународна организација за стандардизацију (ISO)	½ 31. март	12.јун	26.775 CHF	1.177.038
		½ 30. септембар	–		( ~ 1.328.466)
2.	Међународна електротехничка комисија (IEC)	30. јун	-	54.900 CHF	5.248.852
3.	Европски комитет за стандардизацију (CEN)	31. март	12.јун	16.500 EUR	1.913.278
4.	Европски комитет за стандардизацију у области електротехнике (CENELEC)	28. фебруар	12.јун	16.500 EUR	1.913.278
	<b>УКУПНО :</b>	–	–	<b>81.675 CHF + 33.000 EUR</b>	<b>10.252.446 + (~ 1. .328.466)</b>

Институт је у 2014. години због великих флуктуација курса швајцарског франака и тешкоћа приликом трансфера средстава за плаћање чланарина, имао одређене проблеме, који су превазиђени тако што је од Међународне организације за стандардизацију затражено одлагање измирења финансијских обавеза у 2014. години, до повлачења средстава из буџета РС, након прибављања сагласности на Програм о изменама и допунама програма рада за 2014. годину, а један део дуговања измирен је са рачуна сопствених прихода, почетком 2015. године, у складу са финансијским планом за 2015. годину.

#### **4 ПРОБЛЕМИ У РЕАЛИЗАЦИЈИ ПРОГРАМА РАДА И ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА ЊИХОВО РЕШАВАЊЕ**

1. Домаћа привреда је по својој природи најзаинтересованија страна за доношење и одржавање актуелности српских стандарда, као и ефективно и ефикасно функционисање наше националне стандардизације, односно Института. Међутим, због дугогодишње незавидне ситуације у којој се привреда налази, стручњаци из привреде и других делатности немају могућности за учествовање у националној стандардизацији, што онемогућава образовање комисија за стандарде у појединим областима, односно ефективнији и ефикаснији рад постојећих комисија, јер је рад у њима добровољан, тј. без накнаде.
2. Институт је већ неколико година суочен са кадровским проблемима, иако се приликом радног ангажовања у Институту посебно води рачуна о стручности, компетентности и претходном радном искуству запослених. Институт је у периоду од 2011. до половине 2014. године, засновао радни однос са 22 високообразована стручњака, међу којима са шест приправника. Институт је изложен великој флукуацији кадра како због неповољне старосне структуре, односно одласка запослених у пензију, тако и због одласка код других послодаваца или у иностранство, првенствено због релативно ниских зарада запослених у односу на запослене у државној управи и другим институцијама националне инфраструктуре квалитета. Наиме, у претходне четири године 18 запослених је из Института отишло у пензију, две запослене су напустиле Институт због одласка у иностранство (од тога једна приправница), а четворо је напустило Институт због одласка код другог послодавца (од тога једна приправница). Институт је финансијским планом за 2014. годину предвидео зараде за 64 запослена, међутим, троје запослених је споразумно раскинуло радни однос, а једна запослена је стекла право на редовну пензију, па је у Институту тренутно запослено 60 извршилаца. Доношењем Закона о изменама и допунама закона о буџетском систему забрањено је попуњавање упражњених радних места без прибављања сагласности надлежног тела Владе, а прибављање сагласности је споро и отежано. Поред дефицитарних инжењерских занимањ, Институт је у претходном периоду, приликом идентификовања потребе за кадровима, приоритет давао запосленима у секторима за стандардизацију у односу на службе подршке и логистике, што је резултирало тиме да је тренутно у Одељењу за међународну сарадњу и европске интеграције распоређен свега један запослени, а да у Сектору за заједничке послове недостаје један дипломирани економиста, иако већ неколико година постоји евидентна потреба за таквим стручњаком. У наредном периоду неопходно је надлежним органима државне управе предочити значај попуњавања упражњених радних места у Институту и настојати да се обезбеди радно ангажовање оптималног броја запослених.
3. Пословање Института у великој мери је условљено прибављањем сагласности Владе на годишњи програм рада. Иако је Институт благовремено, на 59. седници Управног одбора, која је одржана 27.12.2013. године, извршио усаглашавање годишњег програма рада са Законом о буџету Републике Србије за 2014. годину, а затим га истог дана доставио надлежном Министарству привреде ради прибављања сагласности оснивача, озбиљну кочницу у раду и сметњу у спровођење планираних активности у првој половини године представљала је чињеница да је сагласност Владе прибављена тек 04. априла 2014. године, што другим речима значи да је Институт у првој половини године био онемогућен да спроводи поједине планиране активности. Такође, након доношења Закона о изменама и допунама закона о буџету, сагласност Владе на Програм о изменама и допунама програма рада за 2014. годину, прибављен је тек половином децембра, па је Институт био суочен са великим тешкоћама приликом спровођења планираних активности, а пре свега када је у питању благовремено плаћање чланарина у међународним организацијама за стандардизацију. Такође, наведена ситуација, која се

понавља из године у годину, доводи Институт у опасност да поједине активности одлаже, преклапа их са другим активностима, односно није у могућности да их спроведе.

4. Актуелном директору Института мандат је истекао 02. априла 2014. године, због чега је Управни одбор Института спровео изборни поступак и на својој 62. седници, одржаној 07.03.2014. године, донео одлуку да оснивачу предложи новог кандидата за директора. Међутим, до 31. децембра 2014. године, оснивач није разрешио актуелног ни именовано новог директора, због чега ће актуелни директор обављати дужност до свог разрешења и након истицања мандата, како рад Института не би био блокиран, а све у складу са закључком Управног одбора. Ова чињеница проузрокује бројне практичне проблеме у функционисању, како због планирања предстојећих обавеза и редовних активности, тако и због најаве обавезног присуства директора на скуповима разних тела у земљи и иностранству. Не треба додатно објашњавати да у наведеним ситуацијама није могуће избећи бројне проблеме у функционисању.
5. Институт користи пословну зграду у Улици Стевана Бракуса бр. 2, која је пре и након 2002. године, када је Институт уселин у овај објекат, па све до 2013. године, у земљишним књигама била уписана као власништво Станком Холдинг Корпорације, која је у међувремену отишла у стечај. Након скоро 10 година преписке са надлежним државним органима, Институт се у 2011. години уз помоћ тада надлежног Министарства економије и регионалног развоја, обратио Републичкој дирекцији за имовину Републике Србије ради хитног покретања поступка укњижбе права власништва Републике Србије и права трајног коришћења Института на пословном објекту, јер је у општини Чукарица у то време био у току поступак излагања. Такођем, крајем новембра 2011. године Институт је због чињенице да није активно легитимисан за вођење овог поступка, упутио ургенцију Републичком геодетском заводу, а затим проследио Закључак Републичког геодетског завода Дирекцији за имовину Републике Србије, како би издејствовао достављање имовинско правне документација. На основу власничког листа који је Институт у међувремену прибавио, утврдили смо да је поступак укњижбе Дирекција званично покренула 24.08.2012. године, а поступак је окончан у августу 2013. године, што значи да је на објекту коначно уписано право власништва Републике Србије. Међутим, имајући у виду оснивачке акте, као и чињеницу да Институт улаже велика средства за одржавање пословне зграде, унапређење, проширење и модернизацију пословних капацитета, неопходно је довршити ову активност и омогућити упис права трајног коришћења у корист Института, што би у многостакло олакшало рад и означило крај проблемима са објектом који прате Институт од кад је смештен у ову пословну зграду. Истовремено, Институт је поднео захтев за укњижбу права коришћења на основу јавне исправе, сагласно закону о јавној својини и Закону о државном премеру и катастру, међутим Републички геодетски завод је донео закључак којим захтев одбацује, имајући у виду да није донет акт Владе којим се објекат преноси на коришћење Институту. Затим је Институт, у сарадњи са надлежним Министарством привреде, упутио предлог Влади за доношење закључка за доделу права трајног коришћења над овим објектом у корист Института. Спровођење ове активности, неопходно је како би се омогућило несметано располагање, одржавање објекта и вођење законом прописаних и других евиденција, јер нерешен статус проузрокује Институту бројне проблеме.
6. У Институту је у претходним годинама успостављена ефикасна служба продаје стандарда, започета организација семинара и постигнут висок ниво пружања других услуга. Такође, након ступања на снагу Закона о изменама и допунама закона о стандардизацији, све наведено, у великој мери је било могуће због оперативности коју Институту омогућава располагање сопственим приходима. Иако правила европских организација за стандардизацију изричито предвиђају постојање алтернативног извора финансирања, Законом о изменама и допунама закона о буџетском систему („Службени

гласник РС”, број: 93/12 и 62/13) дефинисано је да одредбе закона којима се уређује коришћење и расподела сопствених прихода престају да важе 1. јануара 2015. године. Институт се већ обраћао Сектору буџета у Министарству финансија, с молбом да се из примене овог члана изостави Институт, имајући у виду да већ постоје установе које су изузете од примене ове одредбе, међутим, до сада ова молба није уважена. У вези с претходно изнетим, Институт је такође посредством надлежног Министарства привреде, Министарству финансија упутио Иницијативу за измену закона којим се уређује буџетски систем, посебно имајући у виду намеру увођења нових делатности, као и чињеницу да би постојање само једног извора финансирања (из државног буџета), без алтернативе, могло представљати проблем у погледу испуњавања услова за европске интеграције.

#### **4 ЗАКЉУЧАК**

На основу изложеног може се закључити да је Институт, упркос објективном повећању трошкова и обима послова, захваљујући ангажовању органа, највишег руководства и запослених у Институту, уредно и успешно спроводио све своје законом утврђене надлежности, у потпуности реализовао и пребацио годишњи план доношења српских стандарда и сродних докумената, у највећој мери реализовао све редовне као и ванредне активности предвиђене годишњим програмом рада, успео да превазиђе проблеме у функционисању и финансијске тешкоће, унапреди просторне и друге капацитете Института, као и да уредно сервисира све своје обавезе. Реализација предложених мера може допринети да се готово сви идентификовани проблеми у раду реше или у великој мери ублаже, и на тај начин створе потребни услови за успешну реализацију програма рада Института за 2014. годину.